

Monitor alcohol en middelen

Thema 1

Alcohol- tabak- en cannabidgebruik in Utrecht
Wat, waar en hoeveel?
2014

Colofon

Uitgave

Gemeente Utrecht, Volksgezondheid
Beleid, expertise en onderzoek
Postbus 2423
3500 GK Utrecht
030 286 3333
epidemiologie@utrecht.nl

Internet

www.utrecht.nl/volksgezondheid

Rapportage

Nannah Tak, Eva van der Meer, Hanneke Schreurs

Informatie

Eva van der Meer
eva.van.der.meer@utrecht.nl
(030) 286 3369

Foto omslag

Sietse Brouwer

Bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met de bronvermelding.

Mei 2014

Inhoudsopgave

Definities

Samengevat

Inleiding	1
1 Achtergrond	3
2 Alcohol	7
2.1 Percentage van de inwoners van Utrecht dat ooit alcohol heeft gebruikt	7
2.2 Percentage van de inwoners van Utrecht dat in het afgelopen jaar of in de afgelopen vier weken alcohol heeft gebruikt	10
2.3 Percentage van de inwoners van Utrecht waarbij sprake is van alcoholgebruik dat gezondheidsrisico's met zich meebrengt	12
2.4 Relatie tussen verschillende maten alcoholgebruik en andere gezondheidsproblematiek	16
2.5 Setting van het drinkgedrag van de inwoners van Utrecht	18
3 Tabak	21
3.1 Percentage van de inwoners van Utrecht dat ooit gerookt heeft	21
3.2 Percentage van de inwoners van Utrecht dat rookt	22
3.3 Percentage van de inwoners van Utrecht dat zwaar rookt	22
4 Cannabis	25
4.1 Percentage van de volwassen inwoners (19–65 jaar) van Utrecht dat de afgelopen vier weken cannabis heeft gebruikt	25
4.2 Percentage van de volwassen inwoners (19–65 jaar) van Utrecht dat in het afgelopen jaar cannabis heeft gebruikt	25
Literatuurlijst	27
Bijlage I Tabellen – alcohol	29
Bijlage II Tabellen – tabak	39
Bijlage III Tabellen – cannabis	43

Definities

Hieronder worden de belangrijkste en meest voorkomende definities in het rapport beschreven.

Jeugdmonitor 2011–2012

De informatie in dit rapport over kinderen betreft leerlingen van groep 7 en 8 van het basisonderwijs en komt uit de Jeugdmonitor 2011–2012. Met de Jeugdmonitor wordt iedere twee jaar informatie verzameld over gezondheid en welzijn van (in Utrecht woonachtige) leerlingen uit de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs. De monitor beslaat onderwerpen als welbevinden, leefstijl, leefwereld, school, probleemgedrag en integratie en participatie. 39 van de 114 basisscholen in Utrecht hebben deelgenomen aan de Jeugdmonitor. In totaal hebben 2098 Utrechtse leerlingen klassikaal de vragenlijst ingevuld. Op Utrechtse basisscholen zitten ongeveer 6000 kinderen in groep 7 en 8, dit betekent dat 1% gelijk staat aan ongeveer 60 kinderen.

Gezondheidspeiling 2012

De informatie in dit rapport over volwassenen is afkomstig uit de gezondheidspeiling (GP) die iedere twee jaar door Volksgezondheid Utrecht (voormalige GG&GD Utrecht) onder de Utrechtse bevolking van 19 jaar en ouder wordt gehouden. In 2012 heeft een aselekt gekozen steekproef van ruim 7800 Utrechters een vragenlijst ontvangen waarin gevraagd werd naar hun gezondheid, ziekte, leefgewoonten en leefomstandigheden. De aandachtswijken Noordwest, Overvecht en Kanaleneiland zijn opgehoogd zodat er in deze wijken ook betrouwbare uitspraken over subwijken gedaan kunnen worden. In de andere subwijken is het niet altijd mogelijk om over alle onderwerpen betrouwbare cijfers te presenteren, omdat het aantal respondenten in de betreffende subwijken laag is.

Aangezien de omstandigheden voor ouderen iets verschillend zijn, zijn er twee vragenlijsten ontwikkeld, één voor volwassenen van 19–64 jaar en één voor volwassenen van 65 jaar en ouder. De vragenlijsten verschilden op een beperkt aantal punten van elkaar, ondermeer op de vragen over cannabisgebruik. Deze zijn alleen gesteld aan de groep 19–64 jaar. Uiteindelijk is er van 3758 inwoners gegevens verzameld, wat een respons gaf van 48%.

In 2012 woonden er in totaal ruim 254.000 volwassenen in Utrecht. Dit betekent dat wanneer over 1% wordt gesproken, het over ruim 2500 volwassenen gaat. Voor de groep 19–64 jaar geldt dat 1% ongeveer gelijk staat aan ruim 2200 inwoners.

Een consequentie van vragenlijstonderzoek is dat deelnemers de neiging kunnen hebben om over bepaalde onderwerpen in de vragenlijst anders te rapporteren dan de werkelijkheid benaderd. Met betrekking tot alcohol zouden deelnemers kunnen aangeven minder alcohol te gebruiken dan dat zij in werkelijkheid consumeren, we spreken dan over onderrapportage. Hoe groot deze onderrapportage zou zijn, is niet te zeggen.

Overmatig alcoholgebruik

Voor mannen meer dan 21 glazen alcohol per week, voor vrouwen meer dan 14 glazen alcohol per week. Dit zegt iets over het totale aantal glazen per week. Deze maat wordt met name gebruikt om het zogenaamde 'gewoontedrinken' aan te geven.

Zwaar alcoholgebruik

Voor mannen wekelijks minimaal eenmaal 6 of meer glazen alcohol op één dag, voor vrouwen wekelijks minimaal eenmaal 4 of meer glazen alcohol op één dag. Deze maat zegt meer iets over piekgebruik.

Problematisch alcoholgebruik

Geeft een indruk van problemen rond het drinken van alcohol. Problematische alcoholgebruikers hebben een drinkpatroon dat kan leiden tot lichamelijke klachten, psychische of sociale problemen. De aanpak van bestaande problemen wordt verhinderd. Iemand loopt het risico afhankelijk te worden van alcohol of is dit zelfs al. Het kan een risico zijn voor alcoholmisbruik. Problematisch alcoholgebruik wordt berekend aan de hand van een samengestelde maat op basis van een score op de schaal van Candel.

De schaal van Candel bestaat uit de volgende zes vragen;

- 1) Hebt u wel eens de behoefte gehad om minder te gaan drinken?*
- 2) Hebt u wel eens geprobeerd met drinken te stoppen zonder dat dat lukte?*
- 3) Hebt u wel eens maaltijden overgeslagen in een periode dat u meer alcoholhoudende drank dronk?*
- 4) Hebt u wel eens alcoholhoudende drank gedronken om uw zorgen te vergeten?*
- 5) Maakten uw partner en/of naaste familieleden zich wel eens zorgen over uw drankgebruik of klaagden ze er wel eens over?*
- 6) Raakte u wel eens geïrriteerd door aanmerkingen van anderen over uw drankgebruik?*

Wanneer respondenten op meer dan 3 vragen 'ja' hebben geantwoord, dan worden ze gekenmerkt als een problematische drinker.

Risicodrinker 1

Een combinatie van 'problematisch én overmatig alcoholgedrag'.

Risicodrinker 2

Een combinatie van zowel 'problematisch als overmatig en/of zwaar alcoholgebruik'.

Samengevat

Dit rapport is geschreven in het kader van de Utrechtse monitor alcohol en middelen. Alcohol- en middelengebruik is een ruim begrip. Bedoeld wordt het gebruik van alcohol, sigaretten en drugs, middelen met een psychoactieve werking. De genoemde middelen hebben ieder op hun eigen manier (stimulerend, verdovend of bewustzijnveranderend/geestverruimend) direct invloed op de hersenen.

De monitor voorziet in de behoefte aan structurele en actuele informatie over trends en ontwikkelingen op het gebied van alcohol en middelengebruik in Utrecht. Dit rapport is een vervolg op het eerste rapport dat in het kader van deze monitor in 2012 is verschenen. Het bevat de uitwerking van het eerste thema van de monitor en geeft een antwoord op de volgende vraag:

Wat is de omvang, aard en setting van het alcohol- en middelengebruik in Utrecht?

Aan de hand van de meest recente gegevens uit de Jeugdmonitor (2011–2012) over basisschoolleerlingen van groep 7 en 8 en de Utrechtse Gezondheidspeiling (2012) over volwassenen zijn de omvang, aard en setting van het alcohol- en middelengebruik in Utrecht in kaart gebracht. Er wordt zicht gegeven op verschillende aspecten van het middel (de hoeveelheid die gebruikt wordt), van de set (geslacht, leeftijd) en de setting (context van gebruik).

Er zijn alleen gegevens beschikbaar over basisschoolleerlingen, omdat in 2009 is besloten de Jeugdmonitor in het Voortgezet onderwijs niet meer af te nemen vanwege bezuinigingen.

In de Gezondheidspeiling 2012 is alleen navraag gedaan naar cannabisgebruik en niet naar andere drug-soorten, zoals in 2010 is gedaan. De beschikbare ruimte in de gezondheidspeiling is beperkt, waardoor niet elk onderwerp iedere twee jaar even uitgebreid kan worden nagevraagd.

De begrippen zijn reeds beschreven in de Definities.

De belangrijkste bevindingen zijn:

Alcohol

Ooit gedronken – basisschoolleerlingen 10–12 jaar

Het experimenteren met alcohol begint voor een deel van de kinderen al op de basisschool. Uit de Jeugdmonitor 2011–2012 blijkt dat 27% van de leerlingen in groep 7 en 8 al eens alcohol heeft gedronken. Utrechtse leerlingen met een autochtone achtergrond hebben vaker wel eens alcohol gedronken dan Utrechtse leerlingen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond. Ook hebben leerlingen uit gezinnen met een hoge welvaart vaker wel eens alcohol gedronken. Het percentage leerlingen dat ooit alcohol heeft gedronken, neemt sinds 2008 af. In 2008 had 39% van de leerlingen wel eens alcohol gedronken, in 2012 was dit 27%.

Verder blijkt uit de Jeugdmonitor dat het merendeel van de leerlingen uit groep 7 en 8 aangeeft dat zij van hun ouders geen alcohol mogen drinken (87%). 3% van de leerlingen mag dit wel en 10% weet niet of het mag. Bij 13% van de leerlingen geldt thuis dus geen duidelijk verbod op het gebruik van alcohol.

Ooit gedronken – volwassenen 19 jaar en ouder

Alcohol is een middel waar een zeer groot deel van de Utrechtse bevolking in ieder geval mee in aanraking is geweest, aangezien 85% van de inwoners boven de 19 jaar ooit wel eens alcohol heeft gedronken. Hoger opgeleiden hebben bijna allemaal ooit alcohol gedronken. Inwoners met een Marokkaanse en Turkse achtergrond hebben minder vaak ooit alcohol gedronken.

Actueel alcohol gebruik – basisschoolleerlingen 10-12 jaar

In het basisonderwijs heeft 4% van de leerlingen uit groep 7 en 8 in de afgelopen vier weken alcohol gedronken. Het percentage kinderen dat in de laatste vier weken alcohol heeft gebruikt, neemt sinds 2008 af. In 2008 had 7% van de leerlingen in de afgelopen vier weken alcohol gedronken, in 2012 was dit 4%. Deze daling is het sterkst zichtbaar onder leerlingen met een autochtone en Surinaamse/Antilliaanse achtergrond.

Actueel alcohol gebruik – volwassenen 19 jaar en ouder

80% van de volwassen Utrechtse gebruikte in het afgelopen jaar alcohol. Een klein deel (5%) heeft in het verleden wel alcohol gedronken, maar in het afgelopen jaar niet. Dit betreft met name inwoners met een MAVO/LBO opleiding en inwoners met een Turkse achtergrond.

Landelijk heeft 82% van de volwassen bevolking het afgelopen jaar alcohol gedronken.

Overmatig alcoholgebruik – volwassenen 19 jaar en ouder

9% van de volwassen Utrechtse drinkt overmatig (een maat om het zogenaamde 'gewoontedrinken' aan te geven). Mannen, jongvolwassenen onder de 25 jaar en inwoners tussen de 55 en 64 jaar drinken relatief vaak overmatig.

Utrechtse met een laag opleidingsniveau en Utrechtse met een Turkse en Marokkaanse achtergrond drinken juist minder vaak overmatig alcohol.

Sinds 2006 zien we een significante trend naar beneden in het overmatig alcoholgebruik, van 15% in 2006 naar 9% in 2012.

Zwaar alcoholgebruik – volwassenen 19 jaar en ouder

12% van de volwassen Utrechtse is een 'zware alcoholgebruiker' (een maat die iets zegt over piekgebruik). Mannen, inwoners onder de 39 jaar en Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond zijn vaker zware drinkers. Ook studenten zijn vaker zware drinkers, een kwart drinkt wekelijks teveel op een dag.

Sinds 2006 zien we een significante trend naar beneden voor zware drinkers, van 15% in 2006 naar 12% in 2012.

Problematisch alcoholgebruik – volwassenen 19 jaar en ouder

11% van de volwassenen Utrechtse is een problematische alcoholgebruiker (een maat die een indruk geeft van problemen rond het drinken van alcohol). Mannen en Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond drinken vaker problematisch.

Voor de problematische drinkers is de trend sinds 2006 redelijk stabiel.

Risicodrinker 1 en 2 – volwassenen 19 jaar en ouder

4% van de volwassenen Utrechters is een risicodrinker 1, dat wil zeggen een combinatie van 'problema-tisch én overmatig alcoholgedrag'.

5% van de volwassenen Utrechters is een risicodrinker 2, dat wil zeggen een combinatie van zowel 'probleematisch als overmatig en/of zwaar alcoholgebruik'.

Relatie tussen verschillende maten alcoholgebruik en andere gezondheidsproblematiek – volwassenen 19 jaar en ouder

Problematische drinkers geven significant vaker aan dan niet-problematische drinkers dat ze een matig tot slecht ervaren gezondheid hebben. Ook hebben ze vaker geen of onvoldoende regie op hun eigen leven. Daarnaast hebben ze een hoger risico op een angststoornis of een depressie. Ze geven ook vaker aan een depressie of een angststoornis te hebben of last te hebben gehad van overspannenheid, nervositeit en stress. Tot slot geven ze vaker aan dat ze ernstig of zeer eenzaam zijn.

Risicodrinkers 1 geven significant vaker aan geen of onvoldoende regie op het eigen leven te hebben vergeleken met de niet-risicodrinkers 1.

Risicodrinkers 2 geven significant vaker aan geen of onvoldoende regie op het eigen leven te hebben vergeleken met de niet-risicodrinkers 2 en ze rapporteren vaker in de afgelopen 12 maanden een depressie te hebben gehad.

Drinkgedrag: wanneer, wat en waar – volwassenen 19 jaar en ouder

Alcoholgebruik is voor volwassenen duidelijk iets dat bij het weekend hoort. Onder mannen, inwoners van 35 jaar of ouder en bij laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond is vaker sprake van dagelijks alcoholgebruik.

Van de Utrechters die aangeven alcohol te drinken, drinken de meesten in een restaurant of andere eetgelegenheid. Ook in een café, bar of discotheek wordt veel alcohol genuttigd. 30% van de inwoners die drinken, nuttigen alcohol als ze alleen thuis zijn. 19% van de inwoners die alcohol drinken, doen dit in de sportkantine.

Tabak

Ooit gerookt – basisschoolleerlingen 10-12 jaar

4% van de leerlingen in groep 7 en 8 van het basisonderwijs heeft wel eens gerookt. Utrechtse leerlingen met een Turkse achtergrond geven relatief vaak aan wel eens gerookt te hebben (14%).

Ooit gerookt – volwassenen 19 jaar en ouder

Ruim de helft (52%) van alle Utrechters heeft ooit gerookt. Dit zijn met name laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond, mannen en inwoners met een Turkse achtergrond. Inwoners met een Marokkaanse achtergrond en hoogopgeleide inwoners geven juist aan vaker nooit gerookt te hebben.

Actuele rokers – basisschoolleerlingen 10-12 jaar

Een heel klein gedeelte van de leerlingen uit groep 7 en 8 geeft aan te roken (<1%).

Actuele rokers – volwassenen 19 jaar en ouder

24% van de volwassen inwoners van Utrecht rookt. Mannen, laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond en inwoners met een Turkse achtergrond roken relatief vaker. Onder de inwoners met een Marokkaanse achtergrond zijn juist significant minder rokers.

Het percentage rokers in de totale Utrechtse bevolking is tussen 2003 en 2010 langzaam maar significant afgenomen van 32% naar 24%. Vanaf 2010 lijkt er een stabilisatie te zijn.

Zware rokers – volwassenen 19 jaar en ouder

4% van de inwoners is een zware roker en rookt meer dan 21 sigaretten per dag. Laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond, inwoners met een Turkse achtergrond en inwoners in de leeftijdscategorie 55–64 jaar zijn relatief vaker zware rokers.

De trend voor zware rokers is in de afgelopen jaren significant gedaald, van gemiddeld 8% in 2003 naar gemiddeld 4% in 2012.

Cannabis

Gebruik in de afgelopen vier weken – volwassenen 19–64 jaar

6% van de Utrechters heeft in de afgelopen vier weken cannabis gebruikt. Mannen, inwoners in de leeftijdscategorie 19–39 en inwoners met een HAVO/VWO/MBO opleiding gebruikten in de afgelopen vier weken vaker cannabis.

Gebruik in het afgelopen jaar – volwassenen 19–64 jaar

12% van de Utrechters tussen de 19 en 64 jaar heeft in de afgelopen twaalf maanden cannabis gebruikt. Mannen, inwoners in de leeftijdscategorie 19–39 jaar en inwoners met een HAVO/VWO/MBO opleiding gebruikten in het afgelopen jaar vaker cannabis.

Inleiding

Voor een adequate uitvoering van het alcohol- en middelenprogramma door de gemeente Utrecht, Volksgezondheid is een goede informatievoorziening essentieel. Structureel is actuele informatie nodig over trends en ontwikkelingen. De Utrechtse monitor alcohol en middelen voorziet hierin. De centrale vraag in dit instrument luidt als volgt:

Wat zijn kenmerken van en trends en ontwikkelingen in het alcohol- en middelengebruik in de gemeente Utrecht en op welke wijze kunnen deze in kaart gebracht worden?

De monitor bestaat uit vier thema's: monitoring en trends, preventie, zorg en actuele ontwikkelingen. Deze rapportage betreft het eerste thema en beschrijft het 'Alcohol- en middelengebruik in Utrecht'. In 2012 is het eerste rapport verschenen in het kader van thema één en bevatte de resultaten uit de Utrechtse Gezondheidspeiling van 2010 en de Jeugdmonitor 2008-2009 en 2009-2010. Het gaf een beeld van de toenmalige situatie in het alcohol- en middelengebruik in de gemeente Utrecht. Dit rapport betreft een actualisatie van het eerste rapport en geeft wederom een antwoord op de volgende vraag:

Wat is de omvang, aard en setting van het alcohol- en middelengebruik in Utrecht?

De gegevens in dit rapport gaan over zowel kinderen als volwassenen. De informatie over kinderen betreft leerlingen van groep 7 en 8 van het basisonderwijs en komt uit de Jeugdmonitor 2011-2012. Voor volwassenen, inwoners van Utrecht van 19 jaar en ouder, komen de gegevens uit de Gezondheidspeiling 2012. Dit zijn twee instrumenten waarmee de volksgezondheid van de inwoners van Utrecht in kaart wordt gebracht. Zie Definities voor meer informatie over de gebruikte databronnen.

In deze rapportage worden ook de trends van de afgelopen jaren in de verschillende gedragingen beschreven. Daarnaast is voor de volwassenen een vergelijking gemaakt met de gemiddelden van de vier grote steden (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht). Tot slot zijn relaties tussen problematisch alcohol drinken en andere gezondheidsproblematiek beschreven.

1 Achtergrond

Alcohol- en middelengebruik

Alcohol- en middelengebruik is een ruim begrip. Bedoeld wordt het gebruik van alcohol, sigaretten en drugs, middelen met een psychoactieve werking. De genoemde middelen hebben ieder op hun eigen manier (stimulerend, verdovend of bewustzijnveranderend/geestverruimend) direct invloed op de hersenen.

In het gebruik van middelen worden verschillende stadia onderscheiden. Middelengebruik begint meestal met experimenteel gebruik van alcohol, tabak of cannabis. Wanneer de gewenste effecten bereikt worden, kan dit leiden tot herhaald of geregeld gebruik. Bijvoorbeeld wanneer het wordt gebruikt om met stress om te gaan. In deze fase kan probleemgedrag ontstaan: zoals spijbelen bij jongeren, liegen of teruglopende prestaties. Wanneer het gebruik aanhoudt ondanks de problemen die het veroorzaakt, kan sprake zijn van misbruik. Het middelengebruik is dan een centrale plaats gaan innemen in het leven en veroorzaakt op verschillende terreinen (op school, thuis, werk) aanzienlijke problemen. Het laatste stadium is dat van verslaving en wordt ook vaak 'afhankelijkheid' genoemd (Verhulst en Verheij, 2000).

Niet iedereen doorloopt alle bovenstaande stadia in middelengebruik. De theorie van Zinberg (1984) over verslaving en stadia van gebruik wordt in Nederland veel gehanteerd. Deze luidt dat factoren in het middel (drug), individu (set) en omgeving (setting) samen bepalen of het middelengebruik van een persoon gecontroleerd blijft of problematisch wordt (zie tabel 1).

Tabel 1 Determinanten in drug, set en setting (Zinberg, 1984)

Drug	Set	Setting
Aanbod	Persoonlijkheid	Context gebruik
Werking	Geslacht	Gezin
Invloed	Leeftijd	School
Hoeveelheid	Gemoedstoestand, lichamelijke en geestelijke gesteldheid	Werk
Combinaties in gebruik	Kennis en opvattingen over (risico's) middel	Vrienden en kennissen
	Verwachtingen van gebruik	(Sub)cultuur
	Waarden en normen	Socio-economische factoren
	Biochemische eigenschappen	Wetgeving
	Sociale vaardigheden	Prijs en beschikbaarheid middel
	Eerdere ervaringen	
	Self-efficacy	

In deze rapportage wordt aan de hand van de verschillende stadia van gebruik beschreven wat de aard en setting van het middelengebruik is. Naar voren komen aspecten van het middel (hoeveelheid), kenmerken van de gebruikers (set), zoals geslacht en leeftijd en de setting waarin gebruikt plaatsvindt (context gebruik, socio-economische factoren). Significante verschillen tussen groepen in de Utrechtse bevolking worden toegelicht. Significant wil zeggen dat de gevonden verschillen (waarschijnlijk) niet op toeval berusten.

Alcohol

Alcohol wordt gedronken in de vorm van bier, wijn of gedestilleerd. Dranken die minder dan vijftien volumeprocenten alcohol bevatten, worden 'zwak alcoholisch' genoemd. Dranken die meer dan vijftien volumeprocent alcohol bevatten, worden 'sterk alcoholisch' genoemd. Aangezien de grootte van de glazen verandert met de hoogte van het alcoholpercentage (hoe hoger het percentage, hoe kleiner het glas) bevat ieder (standaard)glas (ongeveer) evenveel alcohol. Alcohol is een ontspannend middel. De effecten van alcohol verschillen van persoon tot persoon. Deze effecten zijn afhankelijk van geslacht, gewicht, leeftijd en hoe iemand zich op het moment van drinken voelt. Overmatig gebruik, ook incidenteel, kan leiden tot ongevallen. Ook is het een verslavende stof waarbij in geval van regelmatig gebruik gewenning en tolerantie optreden.

Alcoholgebruik is oorzakelijk gerelateerd aan meer dan zestig medische aandoeningen. Met name leverziekten, hart- en vaatziekten, kanker, hersenschade en psychische ziekten kunnen het gevolg zijn van (overmatig) alcoholgebruik. Daarnaast is alcoholgebruik betrokken bij het ontstaan van tweehonderd andere ziekten (WHO, 2011).

Een harde grens tussen schadelijk en onschadelijk alcoholgebruik bestaat niet. Of alcoholgebruik schadelijk is, of kan zijn, hangt af van de totale hoeveelheid die gedronken wordt, de hoeveelheid die per keer wordt gedronken, door wie (man/vrouw, leeftijd) gedronken wordt en in welke situatie. Alcoholgebruik kan leiden tot een verhoogde kans op acute en chronische problematiek (hoge bloeddruk, hersenbloeding, kanker en andere gezondheidsklachten). Jongeren beneden de achttien jaar en vrouwen die zwanger zijn of willen worden of borstvoeding geven, worden ontraden alcohol te drinken.

Tabak

Tabak wordt gemaakt uit de gedroogde bladeren van de tabaksplant en wordt meestal gerookt in een sigaret, sigaar of pijp. Het effect van tabak is stimulerend en rustgevend. Het belangrijkste psychoactieve bestanddeel is nicotine en dit is een verslavende stof. Bij het inhaleren van tabaksrook komen verschillende stoffen vrij die schadelijk zijn voor de gezondheid.

In de jaren zestig en zeventig was roken heel gebruikelijk. In 1970 rookte 59% van de Nederlanders van 15 jaar en ouder (75% van de mannen). Nadat steeds meer bekend werd over de risico's van roken, is tussen 1970 en 1990 het aantal rokers behoorlijk gedaald. In 2000 rookte 33% en in 2009 28%. In de afgelopen jaren is het percentage rokers in de algemene bevolking gestabiliseerd, dan wel nog iets afgenomen (COR, TNS NIPO in Nationale Drug Monitor, 2012).

Anders dan bij alcohol, is voor roken geen (relatief) veilige grens aan te geven. Roken is een duidelijke risicofactor voor verschillende gezondheidsaandoeningen. Bij mensen boven de twintig jaar is een groot deel van de sterfgevallen door longkanker, COPD en kanker in het hoofd-halsgebied te wijten aan roken. Roken is ook een risicofactor voor bijvoorbeeld aandoeningen aan hart en bloedvaten. Niet alleen de rokers zelf, maar ook de mensen die meeroken (passief roken) lopen meer risico op onder meer longkanker en hart- en vaatziekten. Wanneer (aanstaande) moeders tijdens de zwangerschap (passief) roken, lopen hun kinderen eveneens meer risico op gezondheidsproblemen. Vanwege deze gezondheidsrisico's wordt roken ontmoedigd en worden niet-rokers beschermd (RIVM, 2012).

Een berekening van het RIVM (Chronische Ziekten Model, 2010) waarbij het gezondheidsverlies van risicofactoren wordt berekend laat zien dat roken en overmatig alcoholgebruik belangrijke risicofactoren zijn (zie tabel 2).

Tabel 2 Effecten van risicofactoren op levensjaren en gezonde levensjaren voor individuen behorend tot de risicogroep

	Verlies aan levensjaren	Verlies aan gezonde levensjaren
Roken (inclusief ex-rokers)	4,1	4,6
Overmatig alcoholgebruik	0,6	0,9

Drugs

Onder het begrip drugs vallen verschillende soorten psychoactieve middelen, zoals cannabis, amfetamine, XTC, GHB, LSD, paddo's, cocaïne, heroïne, methadon en slaap- of kalmeringsmiddelen. Het zijn geneesmiddelen of genotmiddelen met een 'drogerende' werking die kunnen leiden tot verslaving. In de Nederlandse Opiumwet wordt onderscheid gemaakt tussen soft- en harddrugs. Onder softdrugs vallen middelen als cannabis en slaap- en kalmeringsmiddelen. In geval van softdrugs worden de risico's toelaatbaar geacht. Frequent gebruik van cannabis kan echter ook leiden tot psychotische stoornissen, met name bij mensen die hier aanleg voor hebben. Jongeren zijn in het algemeen een kwetsbare groep voor negatieve gevolgen van druggebruik. Gebruikers van harddrugs kunnen een hersenbeschadiging oplopen of ernstige psychische problemen krijgen. De meeste drugs kunnen, afhankelijk van gebruikspatronen, kenmerken van gebruiker en omgevingsfactoren leiden tot verslaving ofwel afhankelijkheid. Cannabisproducten (hasj, marihuana) zijn niet sterk verslavend en zijn relatief onschadelijk voor de gezondheid. Het risico van afhankelijkheid neemt wel toe bij langdurig frequent gebruik (RIVM, 2012, <http://www.nationaalkompas.nl/>). De regels die in Nederland zijn gemaakt om het gebruik van harddrugs zo veel mogelijk te beperken, zijn vastgelegd in de opiumwet (Rijksoverheid, 2012).

Voor deze rapportage zijn alleen gegevens beschikbaar over cannabisgebruik. In de Gezondheidspeiling 2010 is destijds wel navraag gedaan naar meer verschillende drug-soorten. Echter, de beschikbare ruimte in de gezondheidspeiling is beperkt, waardoor niet elk onderwerp iedere twee jaar even uitgebreid kan worden nagevraagd.

2 Alcohol

In het kort:

- Het experimenteren met alcohol begint voor een deel van de jongeren al op de basisschool. 27% van de leerlingen in groep 7 en 8 heeft al eens alcohol gedronken.
- Jongens hebben vaker dan meisjes wel eens alcohol gedronken.
- Leerlingen uit gezinnen met een hoge welvaart hebben vaker wel eens alcohol gedronken dan leerlingen uit gezinnen met een lagere welvaart.
- Het percentage leerlingen dat ooit alcohol heeft gebruikt neemt sinds 2008 af.
- Landelijk hebben minder basisschoolleerlingen (19%) geëxperimenteerd met alcohol dan de Utrechtse basisschoolleerlingen.
- Het merendeel van de leerlingen uit groep 7 en 8 'mag van hun ouders geen alcohol drinken (87%) (of weet niet zeker of dit mag' (10%).
- Alcohol is een middel waar een zeer groot deel van de Utrechtse bevolking in ieder geval mee in aanraking is geweest, aangezien 85% van de inwoners boven de 19 jaar ooit wel eens alcohol heeft gedronken.
- Hoger opgeleiden hebben bijna allemaal ooit alcohol gedronken.
- Inwoners met een Marokkaanse en Turkse achtergrond hebben minder vaak ooit alcohol gedronken.

2.1 Percentage van de inwoners van Utrecht dat ooit alcohol heeft gebruikt

Deze paragraaf geeft zicht op de experimenteerfase van het drinken van alcohol. Er wordt gesproken van het ooit gebruiken van alcohol. Aan leerlingen in groep 7 en 8 van het basisonderwijs is gevraagd of ze ooit (één slokje of meer) alcohol hebben gedronken.

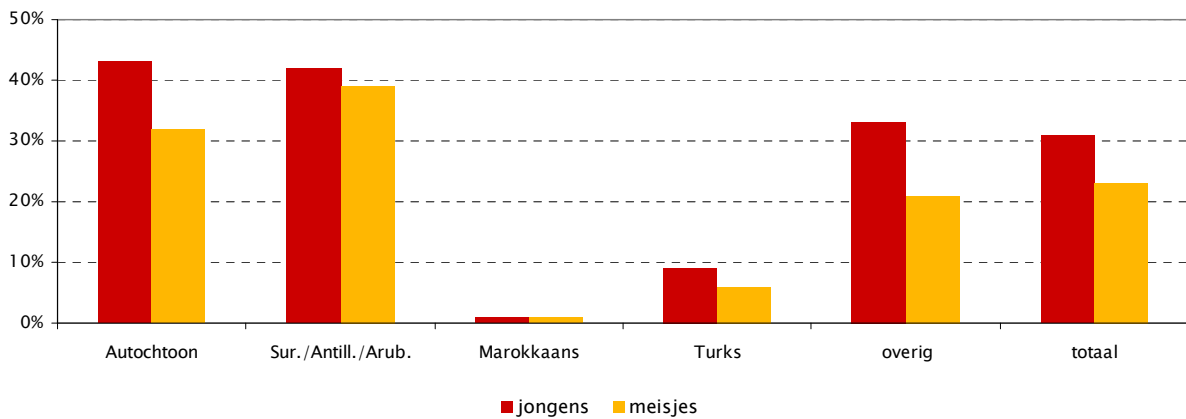
Ook is gevraagd of er regels thuis zijn over het gebruik van alcohol. Ouders hebben een belangrijke rol in de preventie van alcoholgebruik door kinderen en jongeren. Door duidelijke regels te stellen over het (niet) gebruiken van alcohol, kunnen ouders het gebruik van alcohol beperken. Wanneer kinderen eenmaal gewend zijn om alcohol te drinken, heeft het stellen van duidelijke regels bijna geen preventieve werking meer (Van der Vorst, 2007).

Van volwassenen is bekend wie nooit alcohol hebben gedronken.

Basisschoolleerlingen

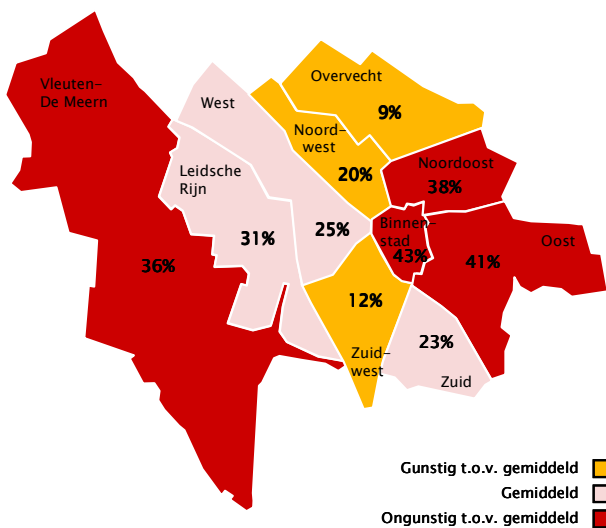
Op een jonge leeftijd starten met het drinken met alcohol houdt verband met probleem drinken op latere leeftijd.

In 2012 had iets meer dan een kwart (27%) van de Utrechtse leerlingen in groep 7 en 8 wel eens alcohol gedronken (zie tabel 3, figuur 1 en figuur 4). Dat wil zeggen minimaal één slokje door kinderen van 10, 11 of 12 jaar oud. Jongens hebben dit vaker gedaan dan meisjes; 31% tegenover 23%. Leerlingen van 12 jaar hebben vaker een slokje alcohol gedronken in vergelijking met leerlingen van 10 jaar (respectievelijk 29% en 23%). Utrechtse leerlingen met een autochtone achtergrond (38%) hebben vaker wel eens alcohol gedronken dan Utrechtse leerlingen met een Turkse (8%) of Marokkaanse achtergrond (1%) (zie figuur 1).

Figuur 1 – Percentage leerlingen groep 7 en 8 dat wel eens alcohol heeft gedronken, naar geslacht en etniciteit

Deze verschillen vertalen zich ook in verschillen naar gezinswelvaart en woonwijk. Kinderen uit gezinnen met een hoge welvaart (30%) en kinderen die wonen in de wijken Noordoost (38%), Oost (41%), Binnenstad (43%) en Vleuten–De Meern (36%) hebben vaker dan gemiddeld wel eens alcohol gedronken (zie figuur 2). In de tabellen 1 en 2 in Bijlage I staan alle achterliggende cijfers beschreven.

Figuur 2 – Percentage leerlingen groep 7 en 8 dat wel eens alcohol heeft gedronken, naar wijk

Wanneer wordt gekeken naar landelijke cijfers, heeft een vijfde van de basisschoolleerlingen (19%) al eens gedronken (zie tabel 3). Utrecht scoort dus hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook landelijk hebben jongens (25%) dit vaker gedaan dan meisjes (13%), dit verschil is wel groter dan in Utrecht wordt gevonden. (Trimbos, 2012)

Het percentage leerlingen dat ooit alcohol heeft gedronken, neemt sinds 2008 af (zie figuur 5). In 2008 had 39% van de leerlingen wel eens alcohol gedronken, in 2012 was dit 27%.

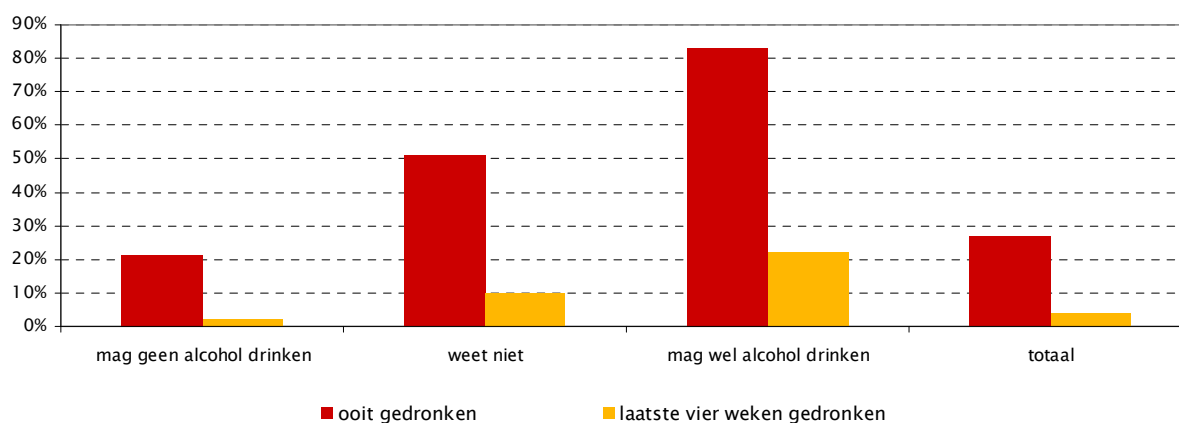
Ook landelijk zien we een daling van het aantal kinderen dat ooit alcohol heeft gedronken; van 36% in 2007 naar 19% in 2011. Dit geldt voor zowel jongens (van 43% naar 25%) als meisjes (van 28% naar 13%).

Regels thuis rondom alcoholgebruik

Het merendeel van de leerlingen uit groep 7 en 8 geeft aan dat zij van hun ouders geen alcohol mogen drinken (87%). Er zijn geen verschillen tussen jongens (86%) en meisjes (88%). 3% van de kinderen mag wel alcohol drinken en 10% weet niet of het mag. Bij 13% van de leerlingen geldt thuis dus geen duidelijk verbod op het gebruik van alcohol (zie tabel 3 in Bijlage I).

Ook verschillen deze percentages tussen de verschillende leeftijdsgroepen niet. Voor Utrechtse leerlingen met een Turkse (96%) en Marokkaanse achtergrond (98%) is vaak duidelijk dat zij niet mogen drinken. Utrechtse leerlingen met een autochtone achtergrond geven vaker aan van hun ouders wel te mogen drinken (4%) of niet te weten of dit mag (13%). Voor relatief veel leerlingen woonachtig in de wijk Vleuten-De Meern geldt (19%) thuis geen duidelijk verbod op het drinken van alcohol (zie tabel 4 in Bijlage I).

Van de kinderen die van hun ouders alcohol mogen drinken, geeft 22% aan dat hij of zij recent alcohol heeft gedronken en 83% heeft ooit alcohol gedronken. Kinderen die niet weten of zij alcohol mogen drinken geven iets minder vaak ooit (51%) of recent alcoholgebruik (10%) aan. Van de kinderen voor wie duidelijk is dat zij geen alcohol mogen drinken, geeft 21% aan toch ooit alcohol te hebben gedronken en 2% dit in de laatste vier weken te hebben gedaan (zie figuur 3).

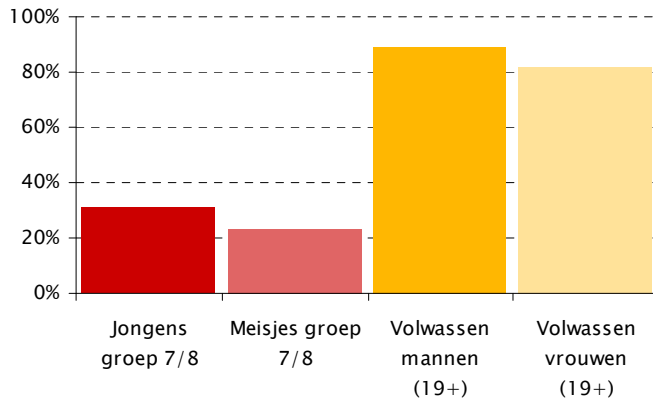
Figuur 3 – Percentage leerlingen groep 7 en 8 dat ooit of in de laatste vier weken wel eens alcohol gedronken heeft, naar regels die thuis gelden over het drinken van alcohol

Tussen deze meting en de meting uit 2010 is geen verschil aangetoond in het percentage leerlingen waar thuis geen duidelijk verbod geldt op het drinken van alcohol. In vergelijking met de meting uit 2008 (18%) is dit percentage zowel in 2010 (14%) als in de Jeugdmonitor van 2011–2012 (13%) lager.

Volwassenen

Wanneer naar de volwassen bevolking in Utrecht wordt gekeken, wordt duidelijk dat alcoholgebruik heel 'gewoon' is. Vanaf 19 jaar heeft 85% ooit alcohol gedronken (zie tabel 3). Met name hoger opgeleiden experimenteren in ieder geval met alcohol; 94% van de HBO/WO-opgeleiden heeft ooit alcohol gedronken. Mannen hebben vaker dan vrouwen ooit gedronken; 89% tegenover 82% (zie figuur 4). Duidelijk komt de samenhang met etniciteit naar voren. Van de inwoners met een Marokkaanse achtergrond heeft 90% en van de inwoners met een Turkse achtergrond heeft 62% nooit gedronken. De verklaring hiervoor is het islamitische geloof, waarin alcoholgebruik wordt ontraden. Tevens valt de relatie met leeftijd op. Ouderen (65 tot 79 jaar) hebben vaker nooit alcohol (23%) gedronken in vergelijking met andere leeftijdscategorieën. Tot slot valt op dat in huishoudens met kinderen vaker nooit

gedronken is (22%) in vergelijking met huishoudens zonder kinderen (12%). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat er relatief gezien iets meer allochtone huishoudens kinderen hebben en er iets meer inwoners met een laag opleidingsniveau kinderen hebben. Dit zijn twee groepen die vaker aangeven nooit alcohol te gebruiken. In tabel 5 in Bijlage I staan alle achterliggende cijfers beschreven.

Figuur 4 – Alcoholgebruik ooit (minimaal één keer een slokje) – leerlingen groep 7 en 8 en volwassenen 19 jaar en ouder

2.2 Percentage van de inwoners van Utrecht dat in het afgelopen jaar of in de afgelopen vier weken alcohol heeft gebruikt

In het kort:

- In het basisonderwijs heeft 4% van de leerlingen in de afgelopen vier weken alcohol gedronken.
- Het percentage leerlingen dat in de laatste vier weken alcohol heeft gebruikt, neemt sinds 2008 af. De daling is het sterkst zichtbaar onder leerlingen met een autochtone en Surinaamse/Antilliaanse achtergrond.
- Landelijke cijfers onder basisschoolleerlingen zijn vergelijkbaar met de cijfers in Utrecht.
- Alcohol is een middel waar veel mensen mee experimenteren en dat de meesten ook blijven gebruiken.
- 80% van de volwassen Utrechters gebruikte in het afgelopen jaar alcohol.
- Een klein deel (5%) heeft in het verleden wel alcohol gedronken, maar in het afgelopen jaar niet. Dit betreft met name inwoners met een MAVO/LBO opleiding en inwoners met een Turkse achtergrond.

In deze paragraaf wordt gekeken naar recentelijk (in het afgelopen jaar) en actueel (in de afgelopen vier weken) alcoholgebruik. Aan de leerlingen in groep 7 en 8 is gevraagd of zij in de afgelopen vier weken alcohol hebben gedronken.

Volwassenen is gevraagd naar hun alcoholgebruik in het afgelopen jaar. Daarbij wordt een groep onderscheiden die in het verleden wel alcohol heeft gedronken, maar niet in het afgelopen jaar.

Basisschoolleerlingen

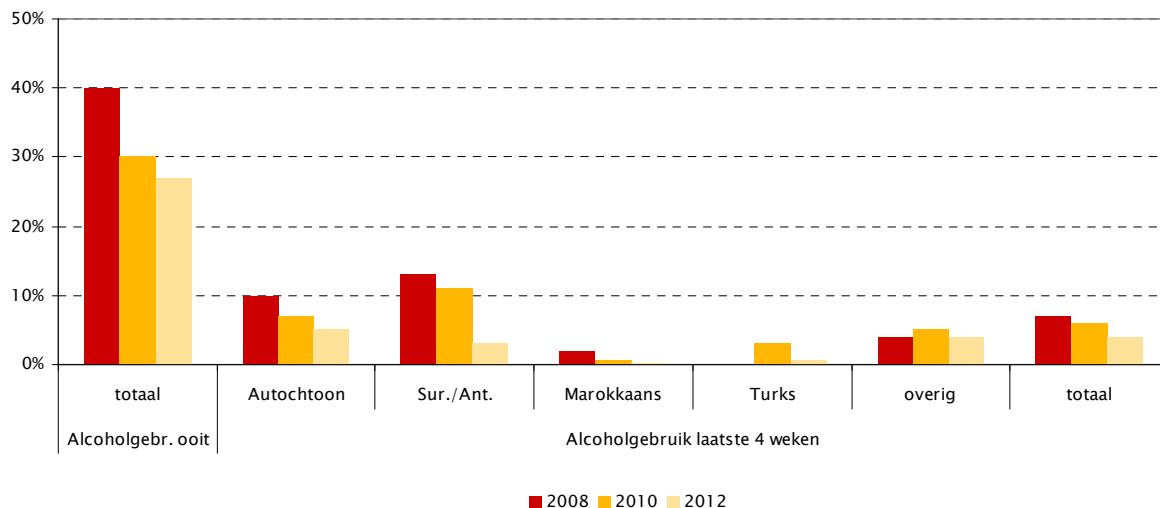
In Utrecht geeft 4% van de leerlingen uit groep 7 en 8 van het basisonderwijs aan dat zij recentelijk (in de afgelopen vier weken) alcohol hebben gedronken (zie tabel 3). Net als bij het ooit-gebruik komt dit vaker onder jongens voor dan onder meisjes (5% en 2%) en vaker onder 12-jarigen dan onder 10-

jarigen (5% en 2%). Verschillen naar wijk en gezinswelvaart zijn niet aangetoond. In tabel 6 in Bijlage I staan alle achterliggende cijfers beschreven.

In het algemeen komt alcoholgebruik (ooit en in laatste vier weken) vaker voor bij Utrechtse leerlingen met een autochtone achtergrond (5%).

Landelijk heeft 5% van de basisschoolleerlingen de maand voorafgaand aan het onderzoek gedronken (zie tabel 3). Dit percentage is dus nagenoeg gelijk aan het percentage dat we in Utrecht hebben gevonden. Net als bij het gebruik ooit lijken in groep 7 en 8 van de basisschool meer jongens dan meisjes de afgelopen maand te hebben gedronken. (Trimbos, 2012)

Het percentage leerlingen dat in de laatste vier weken alcohol heeft gedronken, neemt sinds 2008 af. In 2008 had 7% van de leerlingen in de afgelopen vier weken alcohol gedronken, in 2012 was dit 4%. De daling is het sterkst zichtbaar bij Utrechtse leerlingen met een autochtone achtergrond en bij Utrechtse leerlingen met een Surinaamse/Antilliaanse achtergrond (zie figuur 5).

Figuur 5 – Trends in alcoholgebruik ooit en in de laatste vier weken, naar etniciteit – leerlingen groep 7 en 8

Volwassenen

In totaal heeft 80% van de Utrechtse volwassenen in het afgelopen jaar alcohol gedronken (zie tabel 3). Naast de mensen die nooit gedronken hebben (15%), heeft 5% van de Utrechters vroeger wel gedronken, maar in het afgelopen jaar niet. In deze groep zitten relatief veel Utrechters met een MAVO/LBO opleiding en/of inwoners met een Turkse achtergrond. Verder zijn er geen opvallende groepsverschillen (zie tabel 5 in Bijlage I)

Landelijk heeft 82% van de volwassen bevolking (19 jaar en ouder) in het afgelopen jaar alcohol gedronken (zie tabel 3).

Wanneer het totale percentage van de volwassen populatie (19 jaar en ouder) in de G4 steden (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht) met elkaar wordt vergeleken, zien we dat het gemiddelde voor de vier steden samen significant lager is (75%), dan het gemiddelde in Utrecht (80%). In Utrecht hebben volwassenen dus vaker in het afgelopen jaar gedronken dan in de andere grote steden. Mogelijke verklaringen hiervoor zijn de relatief hoog opgeleide bevolking van Utrecht, het grote aantal studenten en het relatief lage percentage etnische minderheden.

Tabel 3 Ooit alcohol gedronken en in de laatste vier weken alcohol gedronken

	UTRECHT	Landelijk
Ooit gedronken – groep 7 en 8 basisschool	27%	19%
Laatste 4 weken gedronken – groep 7 en 8 basisschool	4%	5%
Ooit gedronken – 19 jaar en ouder	85%	–
In het afgelopen jaar gedronken – 19 jaar en ouder	80%	82%

2.3 Percentage van de inwoners van Utrecht waarbij sprake is van alcoholgebruik dat gezondheidsrisico's met zich meebrengt

In het kort:

- *Bingedrinken* door jongeren en overmatig, zwaar of problematisch alcoholgebruik door volwassenen kunnen schadelijk zijn voor de gezondheid.
- 9% van de volwassen Utrechters drinkt overmatig. Zeker jongvolwassenen onder de 25 jaar, maar ook mensen tussen de 55 en 64 jaar drinken relatief vaak overmatig. Daarnaast zijn het vaker mannen dan vrouwen.
- Sinds 2006 zien we een significante trend naar beneden in het overmatig alcoholgebruik onder de Utrechtse inwoners, van 15% in 2006 naar 9% in 2012.
- Landelijk drinkt 8% van de Nederlandse bevolking overmatig.
- 12% van de volwassen Utrechters is een zware drinker. Mannen en inwoners onder de 39 jaar zijn vaker zware drinker.
- Sinds 2006 zien we een significante trend naar beneden voor de Utrechtse zware drinkers, van 15% in 2006 naar 12% in 2012.
- Landelijk is 10% van de bevolking een zware drinker.
- 11% van de Utrechtse volwassenen is een problematische alcoholgebruiker. Mannen en inwoners met een autochtone achtergrond drinken vaker problematisch.
- Voor de problematische drinkers is de trend sinds 2006 redelijk stabiel.
- 4% van de Utrechtse inwoners is een risicodrinker 1 (combinatie van 'problematisch én overmatig alcoholgebruik).
- 5% van de volwassen inwoners is een risicodrinker 2 (combinatie van zowel 'problematisch als overmatig en/of zwaar alcoholgebruik).

Een grens trekken voor veilig, risicoloos alcoholgebruik is zeer moeilijk. De Gezondheidsraad (2006) adviseert mannen niet meer dan twee glazen per dag te drinken en vrouwen niet meer dan één glas. Ook dit matige alcoholgebruik is echter niet helemaal veilig.

In Nederland worden verschillende normen gehanteerd om iets te zeggen over risicogedrag. Zo wordt gesproken van overmatig alcoholgebruik wanneer mannen meer dan 21 glazen alcohol per week nuttigen en vrouwen geldt meer dan 14 glazen alcohol per week. Dit zegt iets over het totale aantal glazen per week. Deze maat wordt met name gebruikt om het zogenaamde 'gewoontedrinken' aan te geven.

Bij zwaar alcoholgebruik gaat het om met regelmaat veel drinken op één gelegenheid en zegt dus meer iets over piekgebruik. Voor mannen geldt minimaal één keer per week zes of meer glazen alcohol en voor vrouwen geldt vier glazen of meer.

'Problematisch alcoholgebruik' geeft een indruk van problemen rond het drinken van alcohol. Problematische alcoholgebruikers hebben een drinkpatroon dat kan leiden tot lichamelijke klachten, psychische of sociale problemen. De aanpak van bestaande problemen wordt verhinderd. Iemand loopt het risico afhankelijk te worden van alcohol of is dit zelfs al. Het kan een risico zijn voor alcoholmisbruik. Problematisch alcoholgebruik wordt berekend aan de hand van een samengestelde maat op basis van een score op de schaal van Candel.

De schaal van Candel bestaat uit de volgende zes vragen;

- 1) *Hebt u wel eens de behoefte gehad om minder te gaan drinken?*
- 2) *Hebt u wel eens geprobeerd met drinken te stoppen zonder dat dat lukte?*
- 3) *Hebt u wel eens maaltijden overgeslagen in een periode dat u meer alcoholhoudende drank dronk?*
- 4) *Hebt u wel eens alcoholhoudende drank gedronken om uw zorgen te vergeten?*
- 5) *Maakten uw partner en/of naaste familieleden zich wel eens zorgen over uw drankgebruik of klaagden ze er wel eens over?*
- 6) *Raakte u wel eens geïrriteerd door aanmerkingen van anderen over uw drankgebruik?*

Wanneer respondenten op meer dan 3 vragen 'ja' hebben geantwoord, dan worden ze gekenmerkt als een problematische drinker.

Wanneer gesproken wordt over schadelijk of riskant alcoholgebruik door jongeren, dan gaat het vaak over *bingedrinken* (het drinken van vijf of meer alcoholische drankjes op één gelegenheid) en dronkenschap. Vragen met betrekking tot *bingedrinken* in de afgelopen vier weken en naar dronkenschap (ooit) worden niet gesteld aan leerlingen in groep 7 en 8. Daarom zal in deze paragraaf alleen het drinkgedrag van volwassenen worden beschreven.

Volwassenen

Overmatig alcoholgebruik

Volgens de cijfers uit de Gezondheidspeiling 2012 drinkt 9% van de Utrechtse overmatig. Utrechtse in de leeftijdscategorie 19–24 jaar doen dit vaker (13%) vergeleken met Utrechtse tussen de 25 en 54 jaar (8%). In de leeftijdscategorie 55–64 jaar wordt weer meer gedronken, in deze groep drinkt ongeveer 12% overmatig.

Mannen drinken vaker overmatig dan vrouwen (11% versus 7%). Verder zijn overmatige drinkers voornamelijk te vinden onder hoogopgeleide Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond (11%) en met een midden hoog opleidingsniveau (HAVO/VWO/MBO) (12%). Wanneer deze midden hoog opleidingsgroep nader wordt geanalyseerd zonder de studenten mee te nemen, dan drinkt 9% overmatig. Dit is gelijk aan het Utrechts gemiddelde. Ook in huishoudens zonder kinderen wordt vaker overmatig alcohol gebruikt (11%) dan in huishoudens met kinderen (4%). Tot slot wordt vaak overmatig gedronken door inwoners woonachtig in de Binnenstad (18%) (zie tabel 4).

Utrechtse met een Turkse (3%) en Marokkaanse (1%) achtergrond drinken juist minder vaak overmatig alcohol. Ook Utrechtse met een laag opleidingsniveau (4%) en Utrechtse woonachtig in de wijken Overvecht (6%), Leidsche Rijn (5%) en Vleuten–De Meern (5%) drinken minder vaak overmatig alcohol (zie tabel 7 in Bijlage I).

Wanneer naar de overmatige drinkers wordt gekeken in de G4 steden, zien we geen verschil in het totale gemiddelde in vergelijking met Utrecht (zie tabel 5).

Landelijk drinkt 8% van de Nederlandse bevolking overmatig (zie tabel 5).

Zwaar alcoholgebruik

Gemiddeld wordt in Utrecht zwaar gedronken door ongeveer 1 op de 8 mensen (12%). Het betreft meer mannen (15%) dan vrouwen (9%) en ook vaker jongeren; bijna een kwart (23%) van de mensen tussen de 19 en 24 jaar drinkt wekelijks veel op één gelegenheid. Ook in de leeftijdscategorie daarboven (25–39 jaar) wordt wekelijks veel op één gelegenheid gedronken (15%). Wanneer alleen naar de studenten wordt gekeken, drinkt 25% van de studenten wekelijks te zwaar (zie tabel 4).

Verder vindt zwaar alcoholgebruik plaats onder Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond (14%), hoogopgeleide Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond (14%), bij Utrechters met een midden hoog opleidingsniveau (HAVO/VWO/MBO) (16%) en bij inwoners woonachtig in de Binnenstad (23%). Wanneer de midden hoog opleidingsgroep nader wordt geanalyseerd zonder de studenten mee te nemen, dan drinkt 11% zwaar. Dit is gelijk aan het Utrechts gemiddelde.

Ook in huishoudens zonder kinderen vindt vaker zwaar alcoholgebruik plaats (15%) dan in huishoudens met kinderen (5%) (zie tabel 4).

In de leeftijd boven de 40 jaar vindt minder vaak zwaar alcoholgebruik plaats. Ook Utrechters met een Turkse (5%) en Marokkaanse (1%) achtergrond en Utrechters met een laag opleidingsniveau (5%) zijn minder vaak zware drinkers. In de wijken Leidsche Rijn (6%) en Vleuten–De Meern (6%) vindt ook minder vaak zwaar alcoholgebruik plaats (zie tabel 7 in Bijlage I).

Wanneer naar zwaar alcoholgebruik wordt gekeken in de G4 steden, zien we geen significant verschil in het totale gemiddelde (12%) in vergelijking met Utrecht (11%) (zie tabel 5).

Ook landelijk is het percentage vergelijkbaar met het Utrechtse percentage, namelijk 10% (zie tabel 5).

Problematisch alcoholgebruik

Gemiddeld is in Utrecht 11% van de volwassenen een problematisch alcoholgebruiker. Meer mannen (14%) dan vrouwen (7%) zijn problematisch alcoholgebruikers. Ook zijn er meer Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond (14%) en hoogopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond (12%) problematische alcoholgebruikers en inwoners die in de Binnenstad wonen (17%) (zie tabel 4).

In de leeftijdsgroepen 19–24 jaar en 80 jaar en ouder komt dit juist minder vaak voor; respectievelijk onder 2% dan wel 4%. Ook bij inwoners met een Turkse (9%) en Marokkaanse (4%) achtergrond vindt problematisch alcoholgebruik minder vaak plaats evenals bij inwoners met een MAVO/LBO opleiding (7%) en bij huishoudens met kinderen (8%) (zie tabel 7 in Bijlage I).

Wanneer naar problematisch alcoholgebruik wordt gekeken in de G4 steden, zien we dat het gemiddelde voor de vier steden samen significant hoger is (12.1%), dan het gemiddelde in Utrecht (10.6%) (zie tabel 5).

Landelijke cijfers over problematische drinkers zijn niet bekend (zie tabel 5).

Tabel 4 Alcoholgebruik (risicogedrag) door volwassen Utrechters

UTRECHT		AANDACHTSGROEPEN (significant hoger dan Utrechts gemiddelde)					
		Geslacht	Leeftijd	Etniciteit	Opleiding	HH-samenstelling	Wijk
Overmatig alcoholgebruik	9%	Man (11%)	19-24 jaar (13%)	Hoogopgeleid autochtoon (11%)	Havo/ Vwo/MBO (12%)	Huish zonder kinderen (11%)	Binnen- stad (18%)
Zwaar alcoholgebruik	12%	Man (15%)	19-24 jaar (23%) 19-39 jaar (15%)	Autochtoon (14%) Hoogopgeleid autochtoon (14%)	Havo/ Vwo/MBO (16%) Studen- ten (25%)	Huish zonder kinderen (15%)	Binnen- stad (23%)
Problematisch alcoholgebruik	11%	Man (14%)		Autochtoon (11%) Hoogopgeleid autochtoon (12%)			Binnen- stad (17%)

Risicodrinker 1 en 2

Wanneer we kijken naar de combinatie van 'problematisch én overmatig alcoholgedrag' (risicodrinker 1), zien we dat gemiddeld 4% van de inwoners een risicodrinker 1 is (zie tabel 5). Opnieuw meer mannen (5%) dan vrouwen (2%). Ook in huishoudens zonder kinderen zien we meer risicodrinkers 1 (4%).

Wanneer we kijken naar de combinatie van zowel 'problematisch als overmatig en/of zwaar alcoholgebruik (risicodrinker 2), zien we dat gemiddeld 5% van de inwoners een risicodrinker 2 is (zie tabel 5); meer mannen (7%) dan vrouwen (4%). Ook in de leeftijdsgroep 19-24 jaar (8%) en onder hoogopgeleide Utrechtse inwoners met een autochtone achtergrond (6%) komen vaker risicodrinkers 2 voor (zie tabel 8 in Bijlage I).

Wanneer naar risicodrinker 1 wordt gekeken in de G4 steden, zien we geen significant verschil in het totale gemiddelde (4%) in vergelijking met Utrecht (4%). Ook voor risicodrinker 2 worden geen significante verschillen gevonden, 5% in Utrecht ten opzichte van 6% voor de 4 steden gemiddeld (zie tabel 5).

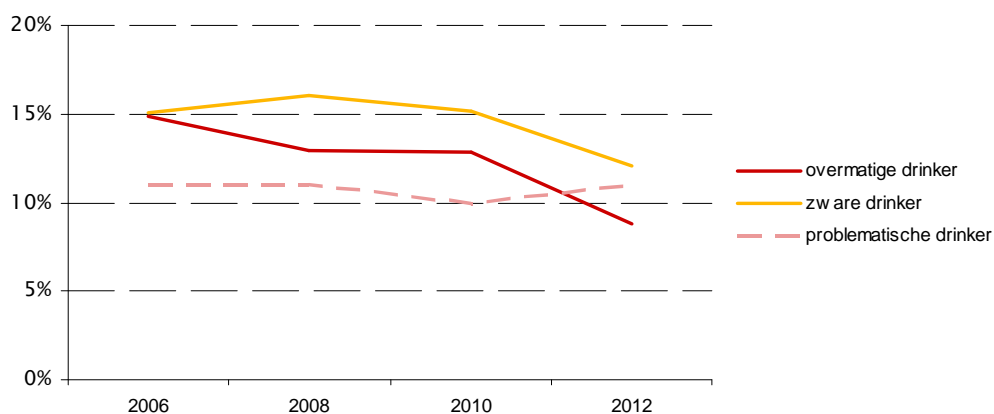
Landelijke cijfers over risicodrinkers 1 en 2 zijn niet bekend (zie tabel 5).

Tabel 5 Alcoholgebruik dat gezondheidsrisico's met zich meebrengt – volwassen Utrechters

	UTRECHT	G4	LANDELIJK
Overmatig alcoholgebruik	9%	9%	8%
Zwaar alcoholgebruik	12%	11%	10%
Problematisch alcoholgebruik	11%	12%	-
Risicodrinker 1	4%	4%	-
Risicodrinker 2	5%	6%	-

Trends

Vanaf 2006 zijn in de Gezondheidspeiling de vragen met betrekking tot het alcoholgebruik op dezelfde wijze aan de inwoners gesteld. Dit betekent dat vanaf 2006 de trend in de verschillende risicogedragingen kan worden beschreven. Bij de overmatige en de zware drinkers zien we een significante trend naar beneden. Voor de problematische drinkers zien we dat de trend redelijk stabiel is (zie figuur 6).

Figuur 6 – Trends in alcoholgebruik met gezondheidsrisico's – volwassen Utrechters

2.4 Relatie tussen verschillende maten alcoholgebruik en andere gezondheidsproblematiek

In het kort:

- Er zijn geen significante relaties gevonden voor zowel overmatig alcoholgebruik en zwaar alcoholgebruik en de verschillende onderzochte psychosociale gezondheidsproblematiek.
- Problematische drinkers geven significant vaker aan dan niet-problematische drinkers dat ze een matig tot slecht ervaren gezondheid hebben.
- Ook hebben ze vaker geen of onvoldoende regie op hun eigen leven.
- Daarnaast hebben ze een hoger risico op een angststoornis of een depressie.
- Ze geven ook vaker aan een depressie of een angststoornis te hebben of last te hebben gehad van overspannenheid, nervositeit en stress.
- Tot slot geven ze vaker aan dat ze vaker ernstig of zeer eenzaam zijn.
- Risicodrinkers 1 geven significant vaker aan geen of onvoldoende regie op het eigen leven te hebben vergeleken met de niet-risicodrinkers 1.
- Risicodrinkers 2 geven significant vaker aan geen of onvoldoende regie op het eigen leven te hebben vergeleken met de niet-risicodrinkers 2 en ze rapporteren vaker in de afgelopen 12 maanden een depressie te hebben gehad.

Zoals in hoofdstuk 1 reeds is beschreven, is alcoholgebruik oorzakelijk gerelateerd aan meer dan zestig medische aandoeningen. Met name leverziekten, hart- en vaatziekten, kanker, hersenschade en psychische ziekten kunnen het gevolg zijn van (overmatig) alcoholgebruik. Meer specifiek, alcoholgebruik kan ook leiden tot een verhoogd risico op neuropsychiatrische aandoeningen, waaronder angst- en slaapstoornissen en depressie. In totaal is alcoholgebruik betrokken bij het ontstaan van tweehonderd andere ziekten (WHO, 2011).

Met de gegevens uit de Utrechtse Gezondheidspeiling is het niet mogelijk causale verbanden te leggen, omdat het een monitor betreft. Elke twee jaar bestaat de steekproef uit andere inwoners, waardoor geen uitspraken kunnen worden gedaan over de volgorde van het ontstaan van ziekten of problemen. Wel kan gekeken worden of bijvoorbeeld problematische drinkers vaker problemen hebben op andere psychosociale gezondheidsgebieden. Hieronder worden de meest opvallende relaties beschreven tussen problematische drinkers en andere psychosociale gezondheidsproblematiek.

Naar de volgende relaties is gekeken;

A) overmatig alcoholgebruik B) zwaar alcoholgebruik C) problematisch drinken, D) risicodrinker 1 en E) risicodrinker 2 met;

- 1) matig tot slecht ervaren gezondheid
- 2) regie eigen leven
- 3) hoog risico op angststoornis of depressie
- 4) angststoornis
- 5) depressie
- 6) overspannenheid, nervositeit en stress
- 7) ernstig eenzaamheid.

Er zijn geen significante relaties gevonden voor zowel overmatig alcoholgebruik en zwaar alcoholgebruik en de onderzochte psychosociale gezondheidsproblematiek.

Problematische drinkers geven significant vaker aan een 'gaat wel' tot 'zeer slecht ervaren' gezondheid te hebben (20%) dan de niet-problematische drinkers (12%). Daarnaast geven problematische drinkers significant vaker aan geen of onvoldoende regie op het eigen leven te hebben (41%) in vergelijking met de niet-problematische drinkers (11%). Regie eigen leven wordt gemeten met de Sense of Mastery Scale van Pearlin *et al.* (1981) bestaande uit 7 vragen (bijv. 'Ik heb weinig controle over de dingen die me overkomen'; 'Ik voel me vaak hulpeloos bij het omgaan met problemen van het leven'; 'Ik kan ongeveer alles als ik m'n zinnen erop gezet heb').

Problematische drinkers hebben een significant hoger risico op een angststoornis of depressie (43%) in vergelijking met niet-problematische drinkers (12%). Naast het feit dat ze een hoger risico hebben daarop, rapporteren problematische drinkers ook significant vaker in de afgelopen 12 maanden een angststoornis, respectievelijk een depressie te hebben gehad (35% versus 33%) in vergelijking met niet-problematische drinkers (12% versus 12%). Ook rapporteren problematische drinkers significant vaker in de afgelopen 12 maanden last te hebben gehad van overspannenheid, nervositeit en stress (23%) in vergelijking met niet-problematische drinkers (10%). Tot slot geven problematische drinkers vaker aan dat ze ernstig of zeer eenzaam zijn (31%) dan niet-problematische drinkers (12%).

Voor risicodrinkers 1 (problematisch én overmatig alcoholgebruik) kwam alleen het 'geen of onvoldoende regie op het eigen leven' als significante relatie naar voren. Risicodrinkers 1 hebben significant vaker het gevoel geen of onvoldoende regie op hun eigen leven te hebben (7%) in vergelijking met niet-risicodrinkers 1 (3%).

Ook voor risicodrinkers 2 (zowel problematisch als overmatig en/of zwaar alcoholgebruik) kwam het 'geen of onvoldoende regie op het eigen leven' als significante relatie naar voren. Risicodrinkers 2 hebben significant vaker het gevoel geen of onvoldoende regie op hun eigen leven te hebben (9%) in vergelijking met niet-risicodrinkers 2 (5%). Daarnaast rapporteren risicodrinkers 2 significant vaker in de afgelopen 12 maanden een depressie te hebben gehad (9%) in vergelijking met niet-risicodrinkers 2 (5%).

2.5 Setting van het drinkgedrag van de inwoners van Utrecht

Deze paragraaf gaat over drinkgedrag. Dit drinkgedrag is onder te verdelen in wanneer, wat en waar.

In het kort:

- Alcoholgebruik is voor volwassenen duidelijk iets dat bij het weekend hoort.
- Van dagelijks alcoholgebruik, is sprake bij mannen, bij mensen van 35 jaar of ouder en bij laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond.
- De meeste inwoners hebben drank uit de categorie wijn/sherry/port/vermouth gedronken. Dit zijn met name vrouwen. Mannen drinken vaker bier.

Deze vragen worden niet gesteld aan leerlingen in groep 7 en 8.

Aan volwassenen is gevraagd wanneer ze drinken; door de week en/of in het weekend, wat zij drinken en waar zij alcohol nuttigen.

Volwassenen

Bij volwassenen is zicht op **wanneer** gedronken wordt. Daarbij valt op dat het gebruik van alcohol duidelijk iets is dat bij het weekend hoort. De meeste volwassen inwoners drinken door de week (maandag tot en met donderdag) namelijk niet of hooguit op één dag (51%). Terwijl in het weekend (vrijdag tot en met zondag) bijna niemand nooit drinkt. Door bijna twee derde van de inwoners wordt dan op één, twee of alle drie de dagen gedronken (61%) (zie tabel 6a en 6b).

Van dagelijks gebruik, dus door de week én in het weekend, is sprake bij mannen, bij mensen van 35 jaar of ouder en bij laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond (zie tabel 6c). Opvallend, in de leeftijdscategorieën 35–64 jaar en 65 jaar en ouder zijn ook grote groepen die helemaal niet drinken (respectievelijk 24% en 34%), een aanzienlijk deel van de inwoners in deze leeftijdscategorieën drinken dus óf dagelijks, óf helemaal niet.

Tabel 6a Aantal drinkdagen door de week (maandag tot en met donderdag) – volwassen Utrechters

	UTRECHT	AANDACHTSGROEPEN (significant afwijkend van Utrechts gemiddelde)				
		Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Etniciteit	Wijk
4 dagen	11%	Man (15%)	35–64 (14%) 65 jaar + (24%)	MAVO/LBO (15%)	Hoogopgeleid autochtoon (12%) Laagopgeleid autochtoon (17%)	Binnenstad (15%)
3 dagen	5%	Man (7%)	35–64 (6%)	HBO/WO (7%)	Hoogopgeleid autochtoon (7%)	Oost (10%) Binnenstad (9%)

Tabel 6b Aantal drinkdagen in het weekend (vrijdag tot en met zondag) – volwassen Utrechters

	UTRECHT	AANDACHTSGROEPEN (significant afwijkend van Utrechts gemiddelde)				
		Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Etniciteit	Wijk
3 dagen	16%	Man (21%)	35–64 (22%) 65 jaar + (24%)	HBO/WO (21%)	Hoogopgeleid autochtoon (20%)	Vleuten–De Meern (22%)
2 dagen	25%	Man (27%)	19–34 (32%)	HBO/WO (31%)	Hoogopgeleid autochtoon (32%)	Noordoost (32%) Oost (35%) Binnenstad (37%)

Tabel 6c Dagelijks gebruik van alcohol – volwassen Utrechters

	UTRECHT	AANDACHTSGROEPEN (significant afwijkend van Utrechts gemiddelde)				
		Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Etniciteit	Wijk
7 dagen	9%	Man (12%)	35–64 (13%) 65 jaar + (20%)	–	Laagopgeleid autochtoon (13%)	–

Wanneer gekeken wordt naar **wat** gedronken wordt, valt op dat wijn/sherry/port/vermouth het meest gedronken worden. 86% van de volwassen Utrechters en daarbij 93% van de vrouwen heeft in het afgelopen jaar een van deze dranken gedronken. Bier staat op de tweede plek (76%) en wordt voornamelijk door mannen (91%) gedronken (zie tabel 7).

Tabel 7 Soorten drank die volwassen Utrechters drinken

Wat drinkt de Utrechter?	UTRECHT	Geslacht
Wijn/sherry/port/vermouth	86%	Vrouw (93%)
Bier	76%	Man (91%)
Jenever/brandewijn/vieux/rum/cognac/ whisky/wodka/ander gedistilleerd	43%	Man (55%)
Likeur/advocaat/bessenjenever/citroenjenever	26%	–
Mixdrankjes/breezers	23%	–

Tot slot is zichtbaar **waar** mensen drinken. Van de mensen die aangeven alcohol te drinken, drinken de meesten in een restaurant of andere eetgelegenheid (83%). Ook in een café, bar of discotheek wordt veel alcohol genuttigd (71%). 30% van de mensen die drinken, nuttigen alcohol als ze alleen thuis zijn, meer mannen (37%) dan vrouwen (22%) drinken alleen thuis. Inwoners van 40 jaar en ouder drinken ook vaker alleen thuis dan inwoners jonger dan 40. 19% van de inwoners die alcohol drinken, doen dit in de sportkantine, ook hier vaker mannen (27%) dan vrouwen (11%) (zie tabel 9 in Bijlage I).

3 Tabak

3.1 Percentage van de inwoners van Utrecht dat ooit gerookt heeft

In het kort:

- 4% van de leerlingen in groep 7 en 8 van het basisonderwijs heeft wel eens gerookt. Utrechtse leerlingen met een Turkse achtergrond geven relatief vaak aan wel eens gerookt te hebben (14%).
- Ruim de helft (52%) van alle volwassen Utrechters heeft geëxperimenteerd met roken.

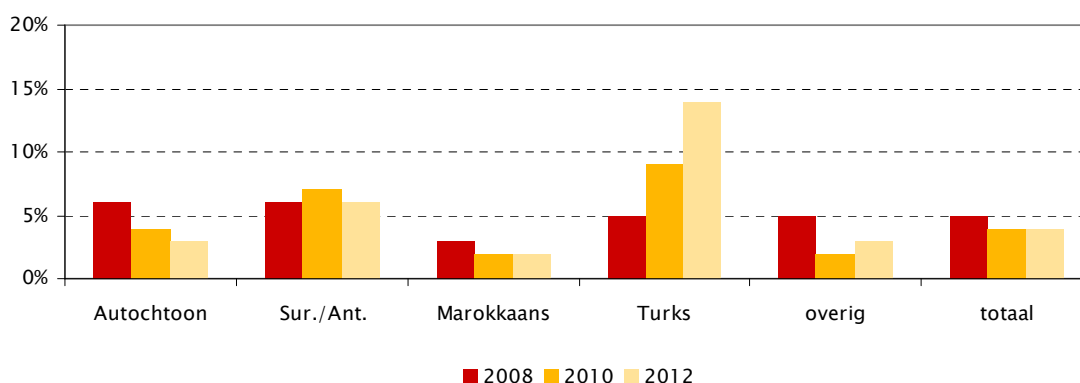
Deze paragraaf geeft zicht op de experimenteerfase van roken. Aan basisschoolleerlingen in groep 7 en 8 is gevraagd of ze ooit één sigaret, sigaar, pijp hebben gerookt. Van volwassenen is bekend wie nooit gerookt hebben.

Basisschoolleerlingen

In Utrecht heeft 4% van de leerlingen in groep 7 en 8 wel eens gerookt. Jongens vaker (5%) dan meisjes (3%). Utrechtse leerlingen met een Turkse achtergrond hebben relatief vaak geëxperimenteerd met roken (14%). Verschillen naar gezinswielvaart zijn niet aangetoond. Relatief veel kinderen woonachtig in de wijk Zuidwest geven aan wel eens gerookt te hebben (7%).

Het percentage leerlingen dat wel eens heeft gerookt, verschilt niet met de twee eerdere metingen van de Jeugdmonitor Utrecht. Het percentage leerlingen met een Turkse achtergrond dat wel eens gerookt heeft, neemt echter sterk toe. Voor leerlingen met een autochtone achtergrond geldt dat steeds minder leerlingen aangeven wel eens te hebben gerookt (zie figuur 7) en (zie tabel 10 en 11 in Bijlage II).

Deze Utrechtse cijfers uit het basisonderwijs verschillen niet van de landelijke cijfers. Ook landelijk geeft 4% van de leerlingen in groep acht aan ooit minimaal één sigaret te hebben gerookt, en jongens (5%) iets vaker dan meisjes (3%). (Trimbos 2012)

Figuur 7 - Trends voor roken ooit, naar etniciteit - leerlingen groep 7 en 8

Volwassenen

Van de Utrechtse volwassenen heeft 52% ooit gerookt. 72% van de laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond heeft ooit gerookt. Het zijn met name mannen (58%), inwoners van 55 jaar en ouder (67%), inwoners met een Turkse achtergrond (66%) en inwoners met een MAVO/LBO opleiding (67%) die ooit gerookt hebben. Inwoners met een Marokkaanse achtergrond geven juist aan vaker nooit gerookt te hebben (75%), ook hoogopgeleide inwoners geven vaker aan nooit gerookt te hebben (54%).

3.2 Percentage van de inwoners van Utrecht dat rookt

In het kort:

- Lang niet iedereen die experimenteert met roken of ooit heeft gerookt, blijft roken.
- 24% van de volwassen inwoners van Utrecht rookt, mannen (30%) vaker dan vrouwen (18%).
- Met name laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond roken (30%). Ook inwoners met een Turkse achtergrond roken relatief vaker (44%).

Het actuele roken wordt bepaald aan de hand van de vraag aan basisschoolleerlingen en volwassenen of ze nu roken.

Basisschoolleerlingen

Een heel klein gedeelte van de leerlingen geeft aan nog steeds wel eens te roken (<1%).

Volwassenen

In 2012 rookte iets minder dan een kwart (24%) van de Utrechtse volwassenen. Het percentage mannelijke rokers is hoger (30%) dan het percentage vrouwelijke rokers (18%). Onder de laagopgeleiden zijn meer rokers dan onder hoogopgeleiden. Relatief veel laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond roken; bijna een derde van deze groep. Ook onder inwoners met een Turkse achtergrond zijn veel rokers (44%) (zie tabel 8).

Onder de inwoners met een Marokkaanse achtergrond zijn juist significant minder rokers (13%) vergeleken met de totale groep (zie tabel 12 in Bijlage II).

Het percentage rokers in de totale Utrechtse volwassen bevolking is tussen 2003 en 2010 langzaam maar significant afgenomen, van 32% naar 24%. Vanaf 2010 lijkt er een stabilisatie te zijn (zie figuur 8). De dalende trend tussen 2003 en 2010 is ook landelijk zichtbaar, en ook zien we na 2010 landelijk een redelijk stabiel beeld.

3.3 Percentage van de inwoners van Utrecht dat zwaar rookt

In het kort:

- 4% van de inwoners is een zware roker en rookt dus meer dan 21 sigaretten per dag.
- Van de mensen die roken zijn relatief veel laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond en inwoners met een Turkse achtergrond zware rokers (9% en 15%).

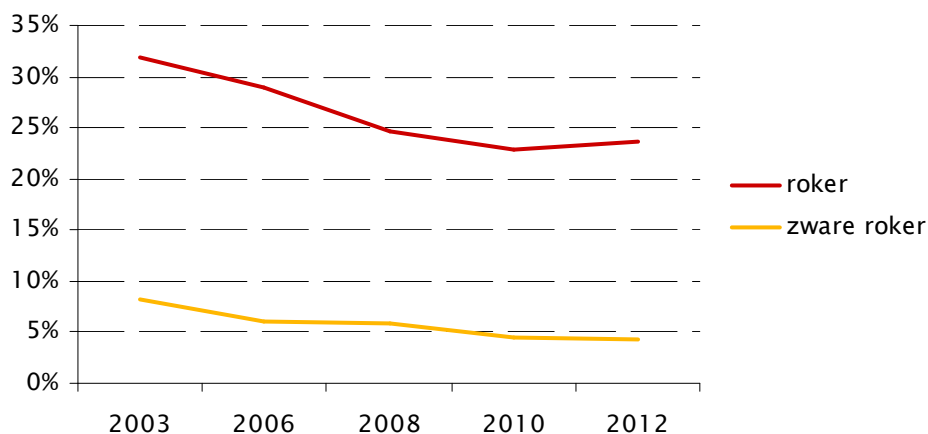
Aan de volwassenen rokers is gevraagd hoeveel sigaretten ze per dag en sigaren en pakjes pijptabak ze per week roken. Inwoners die meer dan 21 sigaretten¹ per dag roken, worden zware rokers genoemd.

4% van de volwassen Utrechtse is een zware roker. De meeste zware rokers zijn laagopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond (9%) en inwoners met een Turkse achtergrond (15%). Daarnaast zijn mannen (6%) vaker een zware roker en zijn ze tussen de 55 en 64 jaar (8%) (zie tabel 8 en tabel 12 in Bijlage II).

Ook de trend voor zware rokers is in de afgelopen jaren significant gedaald, van gemiddeld 8% in 2003 naar gemiddeld 4% in 2012 (zie figuur 8). In figuur 8 is de norm van meer dan 21 sigaretten voor een zware roker voor de jaren 2003, 2006, 2008 en 2010 teruggerekend, zodat de cijfers van 'een zware roker' vergelijkbaar zijn met de cijfers uit 2012.

Tabel 8 Roken door volwassen Utrechtse

	UTRECHT	AANDACHTSGROEPEN (significant afwijkend van Utrechts gemiddelde)				
		Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Etniciteit	Wijk
Roken nu	24%	Man (30%)	-	MAVO/LBO (30%) HAVO/VWO/MBO (27%)	Laagopgeleid autochtoon (30%) Turks (44%)	-
Zwaar roken	4%	Man (6%)	40-54 (7%) 55-64 (8%)	LO (10%) MAVO/LBO (8%)	Laagopgeleid autochtoon (9%) Turks (15%)	-

Figuur 8 Trends in roken en zwaar roken

¹ N.b. De norm voor zware roker is in 2012 veranderd. Tot 2012 was de norm meer dan 20 sigaretten.

4 Cannabis

4.1 Percentage van de volwassen inwoners (19–65 jaar) van Utrecht dat de afgelopen vier weken cannabis heeft gebruikt

In het kort:

- 6% van de volwassen Utrechters heeft in de afgelopen vier weken cannabis gebruikt.
- Mannen (9%) hebben vaker cannabis gebruikt dan vrouwen (2%).

In deze paragraaf wordt zichtbaar wie van de volwassenen (19–64 jaar) in de afgelopen vier weken cannabis heeft gebruikt.

Volwassenen

Wanneer wordt gekeken naar wie in de afgelopen vier weken cannabis hebben gebruikt, zien we dat gemiddeld 6% van de Utrechtse volwassenen tussen de 19 en 64 jaar kan worden aangemerkt als cannabisgebruiker. Mannen (9%), inwoners in de leeftijdscategorie 19–39 (8%) en inwoners met een HAVO/VWO/MBO opleiding (9%) hebben vaker cannabis gebruikt in de afgelopen vier weken (zie tabel 9 en tabel 13 in Bijlage III).

4.2 Percentage van de volwassen inwoners (19–65 jaar) van Utrecht dat in het afgelopen jaar cannabis heeft gebruikt

In het kort:

- 12% van de Utrechters tussen de 19 en 64 jaar heeft in de afgelopen twaalf maanden cannabis gebruikt.
- Meer mannen (18%) dan vrouwen (7%) hebben in het afgelopen jaar cannabis gebruikt.
- Ook hebben jongvolwassenen (18%) in het afgelopen jaar vaker cannabis gebruikt.

In deze paragraaf wordt zichtbaar wie van de volwassenen (19–64 jaar) in de laatste twaalf maanden cannabis heeft gebruikt.

Volwassenen

Van de volwassenen tussen de 19 en 64 jaar heeft 12% in de afgelopen twaalf maanden cannabis gebruikt; 18% van de mannen en 7% van de vrouwen. Het betreft vooral inwoners onder de 39 jaar (18%), hoogopgeleide inwoners met een autochtone achtergrond (15%), inwoners met een HAVO/VWO/MBO opleiding (19%) en in huishoudens zonder kinderen (17%) (zie tabel 9 en tabel 13 in Bijlage III).

Landelijk ligt dit percentage veel lager; 7% van de Nederlandse bevolking tussen de 15 en 64 jaar heeft in het afgelopen jaar cannabis gebruikt. Dit verschil wordt ondersteund door het feit dat cannabisgebruik hoger is in stedelijk gebied (NPO, IVO in Nationale Drug Monitor, 2011).

Tabel 9 Cannabisgebruik (Utrechters 19–65 jaar)

	UTRECHT	AANDACHTSGROEPEN (significant afwijkend van Utrechts gemiddelde)				
		Geslacht	Leeftijd	Opleiding	Etniciteit	Wijk
In de afgelopen 12 maanden	12%	Man (18%)	19–39 (18%)	HAVO/VWO/MBO (19%)	Hoogopgeleid autochtoon (15%)	Binnenstad (19%)
In de afgelopen 4 weken	6%	Man (9%)	19–39 (8%)	HAVO/VWO/MBO (9%)	–	–

Literatuurlijst

- www.nationaalkompas.nl/gezondheidsdeterminanten/leefstijl/druggebruik (opgehaald 8 februari 2012).
- www.rivm.nl/thema_s/Leefstijl_voeding/Genotsmiddelen (opgehaald 8 februari 2012).
- www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/drugs/het-nederlandse-drugsbeleid (opgehaald 12 maart 2012).
- Trimbos-instituut (2013). *Nationale Drug Monitor. Jaarbericht 2012*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Trimbos-instituut (2012). *Jeugd en riskant gedrag 2011*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Verhulst, F.C. en Verheij, F. (2000). *Adolescentenpsychiatrie*. Assen: Van Gorcum.
- WHO (2011). *Global status report on alcohol and health*. Genève: WHO.
- Zinberg, N. (1984). *Drug, set, and setting. The basis for controlled intoxicant use*. Londen: Yale University Press.

Bijlage I Tabellen – alcohol

Tabel 1: Ervaring met het drinken van alcohol, naar geslacht (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

N=2055	Jongens			Meisjes			Totaal		
	aantal	%		aantal	%		aantal	%	**
Nog nooit alcohol gedronken	704	69%	↓	792	77%	↑	1496	73%	
Eén of een paar keer een slokje	307	29%	↑	220	22%	↓	527	25%	
Af en toe, maar niet elke week	20	2%		11	1%		31	1%	
Elke week	1	<1%		0	0%		1	<1%	

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld ↓ lager dan gemiddeld

Tabel 2: Ooit alcohol gedronken (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

N=2055	Jongens			Meisjes			Totaal		
	aantal	%		aantal	%		aantal	%	
GESLACHT	328	31%	↑	231	23%	↓	559	27%	**
LEEFTIJD			NS			NS			*
10 jaar of jonger	114	28%		73	19%		187	23%	↓
11 jaar	149	31%		118	25%		267	28%	
12 jaar en ouder	59	34%		39	24%		98	29%	
KLAS			**			NS			**
groep 7	149	26%	↓	106	20%		255	23%	↓
groep 8	169	36%	↑	123	25%		292	30%	↑
ETNICITEIT			**			**			**
Autochtoon	248	43%	↑	177	32%	↑	425	38%	↑
Surinaams/Antilliaans	17	42%		20	39%	↑	37	40%	↑
Marokkaans	2	1%	↓	1	<1%	↓	3	1%	↓
Turks	10	9%	↓	5	6%	↓	15	8%	↓
Overig	51	33%		28	21%		79	27%	
GEZINSWELVAART			**			NS			**
laag	10	22%		10	18%		20	20%	
midden	72	24%	↓	58	19%		130	21%	↓
hoog	231	35%	↑	155	25%		386	30%	↑
WIJK			**			**			**
West	19	23%		19	26%		38	25%	
Noordwest	25	22%	↓	21	18%		46	20%	↓
Overvecht	7	8%	↓	11	11%	↓	18	9%	↓
Noordoost	34	41%	↑	26	35%	↑	60	38%	↑
Oost	60	52%	↑	34	31%		94	41%	↑
Binnenstad	19	49%	↑	13	37%		32	43%	↑
Zuid	29	28%		18	18%		47	23%	
Zuidwest	22	14%	↓	17	10%	↓	39	12%	↓
Leidsche Rijn	53	36%		40	26%		93	31%	
Vleuten–De Meern	60	46%	↑	32	26%		92	36%	↑

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld ↓ lager dan gemiddeld

	%	Verskil t.o.v. Jeugdmonitor	
		2007–2008	2009–2010
JMU 2007–2008	40		
JMU 2009–2010	30	↓	
JMU 2011–2012	27	↓	-

Tabel 3: Regels thuis over het gebruik van alcohol, naar geslacht (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

	Jongens		Meisjes		Totaal		
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	**
mag thuis geen alcohol drinken	872	86%	892	88%	1764	87%	
weet niet of hij/zij thuis alcohol mag drinken	108	10%	91	9%	199	10%	
mag thuis alcohol drinken	44	4%	33	3%	77	4%	

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld ↓ lager dan gemiddeld

Tabel 4: Percentage leerlingen waar thuis geen duidelijk verbod op het drinken van alcohol geldt (mag alcohol drinken of weet niet of het mag) (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

n=2040	jongens		meisjes		totaal		
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
GESLACHT	152	14%	124	12%	276	13%	NS
LEEFTIJD							*
10 jaar of jonger	58	14%	38	10%	96	12%	
11 jaar	55	11% ↓	59	12%	114	12%	
12 jaar en ouder	33	20% ↑	24	15%	57	18%	↑
KLAS							NS
groep 7	80	13%	57	11%	137	12%	
groep 8	68	15%	66	13%	134	14%	
ETNICITEIT							**
Autochtoon	113	19% ↑	86	15%	199	17%	↑
Surinaams/Antilliaans	9	32%	9	17%	18	24%	
Marokkaans	2	1% ↓	8	4%	10	2%	↓
Turks	4	3% ↓	4	5%	8	4%	↓
Overig	24	16%	17	14%	41	15%	
GEZINSWELVAART							NS
laag	3	7% ↓	5	10%	8	8%	
midden	34	11% ↓	43	14%	77	12%	
hoog	110	17% ↑	70	11%	180	14%	
WIJK							**
West	10	12%	7	10%	17	11%	
Noordwest	16	15%	17	14%	33	15%	
Overvecht	5	6% ↓	8	8%	13	7%	↓
Noordoost	5	6% ↓	11	13%	16	10%	
Oost	24	21%	20	19%	44	20%	
Binnenstad	6	15%	5	14%	11	15%	
Zuid	17	17%	10	10%	27	13%	
Zuidwest	10	7% ↓	7	5%	17	6%	↓
Leidsche Rijn	29	20%	20	14%	49	17%	
Vleuten–De Meern	30	23% ↑	19	16%	49	19%	↑

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld ↓ lager dan gemiddeld

	%	Verskil t.o.v. Jeugdmonitor	
		2007–2008	2009–2010
JMU 2007–2008	18		
JMU 2009–2010	14	↓	
JMU 2011–2012	13	↓	-

Tabel 5: Alcoholgebruik nooit en ooit gedronken (GP 2012, volwassen inwoners 19 jaar en ouder)

19 jaar en ouder	Nooit gedronken	Vroeger wel gedronken, maar niet in het afgelopen jaar
TOTAAL	15	5
GESLACHT		
Man	11 ↓	5
Vrouw	18 ↑	6
LEEFTIJD		
19–24 jaar	11	1 ↓
19–39 jaar	11 ↓	3 ↓
40–54 jaar	19 ↑	6
55–64 jaar	16	9 ↑
65–79 jaar	23 ↑	11 ↑
80 jaar en ouder	19	12
ETNICITEIT		
Autochtoon (totaal)	6 ↓	5 ↓
Hoogopgeleid autochtoon	4 ↓	3 ↓
Laagopgeleid autochtoon	17	12 ↑
Surinaams/Antilliaans/Arubaans	72	8
Turks	62 ↑	12 ↑
Marokkaans	90 ↑	4
Overig westers	10 ↓	9
Overig niet-westers	26 ↑	4
OPLEIDINGSNIVEAU		
LO	58 ↑	8
MAVO/LBO	21 ↑	12 ↑
HAVO/VWO/MBO	16	6
HBO/WO	6 ↓	3 ↓
HUISHOUDSAMENSTELLING		
Huishouden met kinderen	22 ↑	6
Huishouden zonder kinderen	12 ↓	4 ↓
Eenpersoonshuishouden	13	7 ↑
Eenoudergezin	18	4
WIJK		
West	13	3
Noordwest	18	9 ↑
Overvecht	30 ↑	9 ↑
Noordoost	9 ↓	2 ↓
Oost	2 ↓	4
Binnenstad	3 ↓	3 ↓
Zuid	15	6
Zuidwest	25 ↑	5
Leidsche Rijn	14	6
Vleuten–De Meern	16	7
KRACHTWIJKEN		
Ondiep	18	7
Zuilen Oost	23 ↑	8
Overvecht	31 ↑	9 ↑
Hoograven	8 ↓	3 ↓
Nw Hoogr–Bokkenbrt	26 ↑	7
Kanaleneiland	36 ↑	7
Utrecht overig	11 ↓	5 ↓

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

Tabel 6: In de afgelopen vier weken alcohol gedronken (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

N=2018	Jongens			Meisjes			Totaal		
	aantal	%		aantal	%		aantal	%	
GESLACHT	55	5%	↑	21	2%	↓	76	4%	**
LEEFTIJD			NS			**			*
10 jaar of jonger	13	4%		2	<1%	↓	15	2%	↓
11 jaar	27	5%		12	2%		39	4%	
12 jaar en ouder	11	7%		7	3%		18	5%	
KLAS			*			NS			**
groep 7	22	4%	↓	6	1%		28	2%	↓
groep 8	32	7%	↑	15	3%		47	5%	↑
ETNICITEIT			NT			NT			**
Autochtoon	45	8%		13	2%		58	5%	↑
Surinaams/Antilliaans	0	0%		4	5%		4	3%	
Marokkaans	1	<1%		0	0%		1	<1%	↓
Turks	1	1%		0	0%		1	1%	↓
Overig	8	6%		4	2%		12	4%	
GEZINSWELVAART			NS			NS			NS
laag	3	7%		1	3%		4	5%	
midden	11	3%		6	1%		17	2%	
hoog	36	6%		13	2%		49	4%	
WIJK			NT			NT			NS
West	5	6%		1	1%		6	4%	
Noordwest	8	7%		2	2%		10	4%	
Overvecht	3	4%		4	3%		7	3%	
Noordoost	6	8%		1	1%		7	5%	
Oost	11	10%		4	3%		15	7%	
Binnenstad	2	5%		0	0%		2	2%	
Zuid	5	5%		1	1%		6	3%	
Zuidwest	2	1%		4	2%		6	2%	
Leidsche Rijn	6	4%		3	2%		9	3%	
Vleuten–De Meern	7	5%		1	1%		8	3%	

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

	%	Verschil t.o.v. Jeugdmonitor	
		2007–2008	2009–2010
JMU 2007–2008	7		
JMU 2009–2010	6	-	
JMU 2011–2012	4	↓	↓

Tabel 7: Alcoholgebruik met gezondheidsrisico's (GP 2012, volwassen inwoners 19 jaar en ouder)

19 jaar en ouder	Overmatig alcoholgebruik	Zware Drinker	Problematisch Alcoholgebruik
TOTAAL	9	12	11
GESLACHT			
Man	11 ↑	15 ↑	14 ↑
Vrouw	7 ↓	9 ↓	7 ↓
LEEFTIJD			
19–24 jaar	13 ↑	23 ↑	2 ↓
19–39 jaar	8	15 ↑	11
40–54 jaar	9	9 ↓	11
55–64 jaar	12	9 ↓	13
65–79 jaar	9	7 ↓	8
80 jaar en ouder	8	5 ↓	4 ↓
ETNICITEIT			
Autochtoon (totaal)	10	14 ↑	11 ↑
Hoogopgeleid autochtoon	11 ↑	14 ↑	12 ↑
Laagopgeleid autochtoon	8	12	8
Surinaams/ Antilliaans/Arubaans	13	13	15
Turks	3 ↓	5 ↓	9 ↓
Marokkaans	1 ↓	1 ↓	4 ↓
Overig westers	6	11	9
Overig niet-westers	6	9	9
OPLEIDINGSNIVEAU			
LO	4 ↓	5 ↓	10
MAVO/LBO	7	10	7 ↓
HAVO/VWO/MBO	12 ↑	16 ↑	12
HBO/WO	9	12	11
HUISHOUDSAMENSTELLING			
Huish. met kinderen	4 ↓	5 ↓	8 ↓
Huish. zonder kinderen	11 ↑	15 ↑	11
Eenpersoonshuishouden	11	13	13
Eenoudergezin	9	9	14
WIJK			
West	13	15	12
Noordwest	8	14	9
Overvecht	6 ↓	10	8
Noordoost	10	14	13
Oost	11	15	14
Binnenstad	18 ↑	23 ↑	17 ↑
Zuid	9	11	10
Zuidwest	8	11	10
Leidsche Rijn	5 ↓	6 ↓	9
Vleuten–De Meern	5 ↓	6 ↓	7
KRACHTWIJKEN			
Ondiep	7	12	9
Zuilen Oost	5 ↓	10	10
Overvecht	7	10	8
Hoograven	11	12	11
Nw Hoogr–Bokkenbrt	10	10	7
Kanaleneiland	8	10	11
Utrecht overig	9	13	11

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

Tabel 8: Alcoholgebruik met gezondheidsrisico's (GP 2012, volwassen inwoners 19 jaar en ouder)

19 jaar en ouder	Risicodrinker 1 Problematisch en overmatig alcoholgebruik	Risicodrinker 2 Problematisch en overmatig of zwaar alcoholgebruik
TOTAAL	4	5
GESLACHT		
Man	5 ↑	7 ↑
Vrouw	2 ↓	4 ↓
LEEFTIJD		
19–24 jaar	4	8 ↑
19–39 jaar	3	5
40–54 jaar	4	5
55–64 jaar	6	7
65–79 jaar	3	4
80 jaar en ouder	1	1 ↓
ETNICITEIT		
Autochtoon (totaal)	4	6
Hoogopgeleid autochtoon	4	6 ↑
Laagopgeleid autochtoon	3	4
Surinaams/Antilliaans/Arubaans	4	4
Turks	3	4
Marokkaans	1 ↓	1
Overig westers	3	5
Overig niet-westers	3	5
OPLEIDINGSNIVEAU		
LO	3	4
MAVO/LBO	2	4
HAVO/VWO/MBO	5	7
HBO/WO	4	5
HUISHOUDSAMENSTELLING		
Huishouden met kinderen	1 ↓	3 ↓
Huishouden zonder kinderen	4 ↑	6
Eenpersoonshuishouden	4	6
Eenoudergezin	3	5
WIJK		
West	7	7
Noordwest	4	5
Overvecht	3	4
Noordoost	2	3
Oost	5	9 ↑
Binnenstad	8 ↑	11 ↑
Zuid	2	4
Zuidwest	4	5
Leidsche Rijn	2	3 ↓
Vleuten–De Meern	2 ↓	2 ↓
KRACHTWIJKEN		
Ondiep	4	5
Zuilen Oost	3	5
Overvecht	3	4
Hoograven	1 ↓	2 ↓
Nw Hoogr–Bokkenbrt	3	5
Kanaleneiland	4	5
Utrecht overig	4	5

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

Tabel 9: Alcoholgebruik – waar wordt er gedronken? (GP 2012, volwassen inwoners 19 jaar en ouder)

19 jaar en ouder Van de mensen die drinken	Drinkt thuis alleen	Drinkt in restau- rant of andere eetgelegenheid	Drinkt in ca- fé/bar/discotheek	Drinkt in sport- kantine
TOTAAL	30	83	71	19
GESLACHT				
Man	37 ↑	84	73	27 ↑
Vrouw	22 ↓	82	69	11 ↓
LEEFTIJD				
19–24 jaar	10 ↓	82	93 ↑	26 ↑
19–39 jaar	21 ↓	86 ↑	88 ↑	24 ↑
40–54 jaar	42 ↑	82	60 ↓	15 ↓
55–64 jaar	41 ↑	81	38 ↓	10 ↓
65–79 jaar	42 ↑	69 ↓	25 ↓	8 ↓
80 jaar en ouder	47 ↑	52 ↓	27 ↓	13 ↓
ETNICITEIT				
Autochtoon (totaal)	30	86 ↑	72 ↑	21 ↑
Hoogopgeleid autochtoon	29	89 ↑	78 ↑	22 ↑
Laagopgeleid autochtoon	36 ↑	65 ↓	39 ↓	13
Sur./Ant./Arubaans	25	60	66	17
Turks	38	49	49	4 ↓
Marokkaans	48	71	76	--
Overig westers	27	79	66	15
Overig niet-westers	27	67	67	14
OPLEIDINGSNIVEAU				
LO	36	44 ↓	27 ↓	12
MAVO/LBO	37 ↑	64 ↓	39 ↓	12 ↓
HAVO/VWO/MBO	25 ↓	77 ↓	75	17
HBO/WO	30	90 ↑	78 ↑	22 ↑
HUISHOUDSAMENSTELLING				
Huish. met kinderen	32	87 ↑	65 ↓	18
Huish. zonder kinderen	22 ↓	83	76 ↑	22 ↑
Eenpersoonshuishouden	44 ↑	77 ↓	63 ↓	15 ↓
Eenoudergezin	37	80	66	16
WIJK				
West	35	86	76	20
Noordwest	34 ↓	79	81 ↑	23
Overvecht	37 ↑	68 ↓	54 ↓	12 ↓
Noordoost	33	90 ↑	73	24
Oost	27	87	82 ↑	21
Binnenstad	27	94 ↑	84 ↑	22
Zuid	30	81	66 ↓	17
Zuidwest	30	81	74	20
Leidsche Rijn	32	82	62 ↓	14 ↓
Vleuten–De Meern	28	76 ↓	48 ↓	15
KRACHTWIJKEN				
Ondiep	29	74 ↓	78 ↑	24
Zuilen Oost	34	80	72	18
Overvecht	38 ↑	67 ↓	53 ↓	12 ↓
Hoograven	28	87	73	15
Nw Hoogr–Bokkenbrt	39	77	59 ↓	15
Kanaleneiland	36	77	70	16
Utrecht overig	29 ↓	85 ↑	72 ↑	20 ↑

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

Bijlage II Tabellen – tabak

Tabel 10: Ervaring met roken, naar geslacht (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

N=2056	Jongens			Meisjes			Totaal	
	aantal	%		aantal	%		aantal	%
nog nooit gerookt	991	95%	↓	998	97%	↑	1989	96%
heeft wel eens gerookt, maar rookt nu niet	37	4%	↑	24	3%	↓	61	3%
rookt wel eens	5	<1%	↑	1	<1%	↓	6	<1%

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld ↓ lager dan gemiddeld

Tabel 11: Ooit gerookt (Jeugdmonitor 2011–2012, leerlingen groep 7/8)

N=2056	Jongens		Meisjes		Totaal		
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	
GESLACHT	42	5% ↑	25	3% ↓	67	4%	*
LEEFTIJD							*
10 jaar of jonger	10	3%	4	1%	14	2%	↓
11 jaar	21	5%	15	4%	36	4%	
12 jaar en ouder	10	6%	5	4%	15	5%	
KLAS							NS
groep 7	20	4%	10	2%	30	3%	
groep 8	22	6%	14	3%	36	4%	
ETNICITEIT							**
Autochtoon	16	3%	9	2%	25	3%	↓
Surinaams/Antilliaans	3	9%	2	4%	5	6%	
Marokkaans	3	2%	4	2%	7	2%	↓
Turks	15	18%	7	9%	22	14%	↑
Overig	5	4%	3	3%	8	3%	
GEZINSWELVAART							NS
laag	4	9%	2	4%	6	6%	
midden	11	4%	7	2%	18	3%	
hoog	26	5%	15	3%	41	4%	
WIJK							**
West	7	8%	3	6%	10	7%	
Noordwest	3	3%	5	4%	8	3%	
Overvecht	5	5%	5	4%	10	5%	
Noordoost	0	0%	3	3%	3	2%	↓
Oost	2	2%	2	2%	4	2%	↓
Binnenstad	1	2%	0	0%	1	1%	↓
Zuid	0	0%	0	0%	0	0%	
Zuidwest	12	11%	2	2%	14	7%	↑
Leidsche Rijn	3	3%	1	1%	4	2%	↓
Vleuten–De Meern	9	7%	4	3%	13	5%	

* p<0,05 ** p<0,01

↑ hoger dan gemiddeld ↓ lager dan gemiddeld

	%	Verskil t.o.v. Jeugdmonitor	
		2007–2008	2009–2010
JMU 2007–2008	5		
JMU 2009–2010	4	-	
JMU 2011–2012	4	-	-

Tabel 12: Roken en zwaar roken (GP 2012, volwassen inwoners 19 jaar en ouder)

19 jaar en ouder	Roken	Zwaar roken
TOTAAL	24	4
GESLACHT		
Man	30 ↑	6 ↑
Vrouw	18 ↓	3 ↓
LEEFTIJD		
19-24 jaar	23	1 ↓
19-39 jaar	24	3 ↓
40-54 jaar	26	7 ↑
55-64 jaar	26	8 ↑
65-79 jaar	19 ↓	5
80 jaar en ouder	8 ↓	0,2 ↓
ETNICITEIT		
Autochtoon	23	4 ↓
Hoogopgeleid autochtoon	21 ↓	3 ↓
Laagopgeleid autochtoon	30 ↑	9 ↑
Surinaams/Antilliaans/Arubaans	35	0,5 ↓
Turks	44 ↑	15 ↑
Marokkaans	13 ↓	2
Overig westers	29	6
Overig niet-westers	19	6
OPLEIDINGSNIVEAU		
LO	28	10 ↑
MAVO/LBO	30 ↑	8 ↑
HAVO/VWO/MBO	27 ↑	4
HBO/WO	19 ↓	2 ↓
HUISHOUDSAMENSTELLING		
Huishouden met kinderen	19 ↓	3 ↓
Huishouden zonder kinderen	23	4 ↓
Eenpersoonshuishouden	29 ↑	8 ↑
Eenoudergezin	31	6
WIJK		
West	25	6
Noordwest	27	5
Overvecht	29	6
Noordoost	22	4
Oost	19	2
Binnenstad	27	4
Zuid	24	5
Zuidwest	25	5
Leidsche Rijn	20	3
Vleuten-De Meern	20	4
KRACHTWIJKEN		
Ondiep	28	6
Zuilen Oost	24	6
Overvecht	29 ↑	6
Hoograven	20	4
Nw Hoogr-Bokkenbrt	25	10
Kanaleneiland	28	6
Utrecht overig	23 ↓	4 ↓

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

Bijlage III Tabellen – cannabis

Tabel 13: Cannabisgebruik (GP 2012, volwassen inwoners 19–64 jaar)

19 – 64 jaar	Cannabisgebruik in de laatste twaalf maanden (incl. laatste vier weken)	Cannabisgebruik in de afgelopen vier weken
TOTAAL	12	6
GESLACHT		
Man	18 ↑	9 ↑
Vrouw	7 ↓	2 ↓
LEEFTIJD		
19–24 jaar	30 ↑	13 ↑
19–39 jaar	18 ↑	8 ↑
40–54 jaar	5 ↓	3 ↓
55–64 jaar	4	2 ↓
ETNICITEIT		
Autochtoon	14 ↑	6
Hoogopgeleid autochtoon	15 ↑	6
Laagopgeleid autochtoon	8 ↓	5
Surinaams/Antilliaans/Arubaans	20	10
Turks	10	5
Marokkaans	1 ↓	1 ↓
Overig westers	12	6
Overig niet-westers	5 ↓	2
OPLEIDINGSNIVEAU		
LO	5 ↓	4
MAVO/LBO	7 ↓	5
HAVO/VWO/MBO	19 ↑	9 ↑
HBO/WO	12	5
HUISHOUDSAMENSTELLING		
Huishouden met kinderen	5 ↓	2 ↓
Huishouden zonder kinderen	17 ↑	7 ↑
Eenpersoonshuishouden	15	8
Eenoudergezin	4 ↓	2 ↓
WIJK		
West	16	7
Noordwest	15	8
Overvecht	9	5
Noordoost	12	5
Oost	18	7
Binnenstad	19 ↑	8
Zuid	11	5
Zuidwest	15	6
Leidsche Rijn	4 ↓	1 ↓
Vleuten–De Meern	5 ↓	3 ↓
KRACHTWIJKEN		
Ondiep	11	4
Zuilen Oost	10	4
Overvecht	9 ↓	5
Hoograven	8 ↓	3 ↓
Nw Hoogr–Bokkenbrt	13	7
Kanaleneiland	13	6
Utrecht overig	13	6

↑ hoger dan gemiddeld

↓ lager dan gemiddeld

Gemeente Utrecht, volksgezondheid

Uitgave

Gemeente Utrecht

Volksgezondheid, Beleid, Expertise en Onderzoek

Mei 2014

Adresgegevens

Bezoekadres Kaatstraat 1, Utrecht

Postadres Postbus 2423, 3500 GK Utrecht